

Skadeserstatningsloven § 3-10 første ledd

- revisjon mot et åpent marked for salg av skadeerstatningskrav?

Kandidatnummer : 191644

Veileder : Marianne Rødvei Aagaard

Antall ord : 14009

JUS 122 –Masteroppgave
Det juridiske fakultet

UNIVERSITETET I BERGEN

[10.desember 2013]

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	6
1.1 OVERDRAGELSE AV SKADEERSTATNINGSKRAV I ET ÅPENT MARKED – IDEEN I PRAKSIS	7
2. BEGREPET SKADEERSTATNING	7
2.1 SKADEERSTATNINGSRETTENS UTVIKLING	7
2.2 VILKÅRENE FOR SKADEERSTATNING	8
2.2.1 SKADE, ØKONOMISK TAP, ANSVARSGRUNNLAG OG ÅRSAKSSAMMENHENG	8
3. OVERDRAGELSE AV KRAV ETTER NORSK LOV	9
3.1 UTGANGSPUNKTET OM AVTALEFRIHET	9
3.2 SALG AV PENGEKRAV/EIERSKIFTE	10
4. PENGEKRAVET VED SKADEERSTATNING	11
4.1 GRUNNLAGET FOR PENGEKRAVET	11
4.2 STIFTELSESTIDSPUNKT OG FORFALLSTIDSPUNKT	11
4.2.1 STIFTELSESTIDSPUNKT	11
4.2.2 FORFALLSTIDSPUNKT	11
4.3 RÅDERETTEN OVER SKADEERSTATNINGSKRAVET	12
4.3.1 ORDLYDEN «GODKJENT»	13
4.3.2 ORDLYDEN «RETTSKRAFTIG AVGJORT»	16
4.3.3 UNNTAKET SAMTYKKE TIL OVERDRAGELSE	17
5. HENSIKTMESSIGHET VED OVERDRAGELSE DER KRAVET ER GODKJENT, RETTSKRAFTIG AVGJORT KRAV ELLER DER RETTENS SAMTYKKE FORELIGGER	18
5.1 DER KRAVET ER «RETTSKRAFTIG AVGJORT»	18
5.2 DER KRAVET ER «GODKJENT»	18
5.3 DER DET ER GITT SAMTYKKE TIL OVERDRAGELSE	19
6. SKADELIDTES STILLING I FORHOLD TIL KREDITORSTILLINGEN VED VANLIGE PENGEKRAV	20

<u>7. HENSYNET BAK OVERDRAGELSESBEGRENSNINGEN.....</u>	21
<u>8. GJELDENE RETT OM OVERDRAGELSE AV SKADEERSTATNINGSKRAV I SVERIGE OG DANMARK.....</u>	25
8.1 SVENSK RETT	25
8.2 DANSK RETT	25
<u>9. COMMON LAW SYSTEMET.....</u>	26
9.1 FORBUDET MOT «CHAMPERTY» OG «MAINTENANCE»	26
9.2 DEFINISJON AV BEGREPENE «CHAMPERTY» OG «MAINTENANCE»	27
9.3 OPPRINNELSEN FRA ROMERTIDEN	28
9.4 DET MODERNE FORBUDET MOT «CHAMPERTY» OG «MAINTENANCE»	28
<u>10. BAKGRUNNEN FOR FORBUDET MOT «CHAMPERTY» OG «MAINTENANCE» – EN SAMMENHENG MED DEN NORSKE OVERDRAGELSESBEGRENSNINGEN?.....</u>	30
10.1 RESEPSJON AV UTENLANDSK RETT	30
<u>11. FINNES DET ANDRE TILFREDSSTILLENDENDE MULIGHETER FOR Å INNDRIVE ET SKADEERSTATNINGSKRAV?.....</u>	31
11.1 PASIENTSKADEERSTATNING OG YRKESKADEERSTATNING.....	32
11.1.1 PASIENTSKADEERSTATNING	32
11.1.2 YRKESKADEERSTATNING	33
11.2 FINANSIERING AV SØKSMÅL	34
11.2.1 FRI RETTSHJELP	34
11.2.2 «NO CURE NO PAY» AVTALER	35
<u>12. UTVIKLINGEN AV EN EUROPEISK PRIVATRETT .....</u>	36
12.1.1 HOMOGENITETSMÅLSETTINGEN	37
<u>13. GJELDENE RETT OM OVERDRAGELSE AV SKADESERSTATNINGSKRAV I EUROPA .....</u>	38
13.1 FRANSK RETT	38
13.2 BELGISK RETT.....	39
13.3 SPANSK RETT.....	39
13.4 ITALIENSK RETT	39
13.5 UNGARSK, POLSK, SLOVENSK, RUMENSK OG BULGARSK RETT	40

13.6 TYSK OG ØSTERISK RETT	40
13.7 GRESK RETT	41
13.8 PORTUGISISK RETT	41
13.9 NEDERLANDSK OG ESTLANDSK RETT	41
13.2 SAMMENLIGNING AV EUROPEISK SKADEERSTATNINGSRETT – DOMINERENDE GJELDENE RETT OM OVERDRAGELSE AV SKADEERSTATNINGSKRAV	42
<u>14. THE PRINCIPLES OF EUROPEAN TORT LAW (PETL).....</u>	43
<u>15. OVERDRAGELSE AV KRAV I ET SAMFUNNSØKONOMISK PERSPEKTIV..</u>	44
15.1 SALG AV SKADEERSTATNINGSKRAV I ET ÅPENT MARKED.....	44
15.1.2 PARETO EFFEKTIVITET	45
15.1.3 DEFINISJON.....	45
15.2 HVORDAN VIL ET MARKED MED SALG AV SKADEERSTATNINGSKRAV VÆRE PARETO EFFEKTIVT?.....	45
15.2.1 SKADELIDTE/SELGER AV KRAVET.....	45
15.2.2 ERVERVER AV KRAVET	46
15.2.3 SKADEVOLDER/FORSIKRINGSSKAP	47
15.2.4 SAMFUNNSFORDELER	48
15.3 OVERDRAGELSE AV KRAV I ET MARKEDSPERSPEKTIV	48
15.3.1 OVERDRAGELSESBEGRENSNINGEN - ET MONOPOL FOR SKADEVOLDER?	48
<u>16. HAR VI I NORSK RETT EKSEMPLER SOM LIGGER NÆRME LØSNINGEN MED OVERDRAGELSE AV SKADEERSTATNINGSKRAV?.....</u>	49
16.1 REGRESSKRAV FRA FORSIKRINGSSKAP	49
<u>17. DE LEGE FERENDA - BØR SKL. § 3-10 REVIDERES OG ÅPNE FOR OVERDRAGELSE AV SKADEERSTATNINGSKRAV? .....</u>	52
<u>LITTERATURLISTE .....</u>	54
BØKER:	54
FORARBEIDER:	55
DOMSREGISTER:	56
NORSKE RETTSAVGJØRELSER:	56
UTENLANDSKE RETTSAVGJØRELSER:	57
LOVER:	57
NORSKE LOVER:	57
UTENLANDSKE LOVER:	58

FORSKRIFTER:	61
ARTIKLER:	61
STATISTIKK:	62
KILDER FRA INTERNETT:	62
MUNTLIGE KILDER OG PERSONLIG KORRESPONDANSE:	63
VEDLEGG:	63

1. Innledning

«Wealth has indeed the monopoly of justice against poverty; and such monopoly it is the direct tendency and necessary effect of regulations like these to strengthen and confirm. But with this monopoly no judge that lives now is at all chargeable. The law created this monopoly: the law, whenever it pleases, may dissolve it.»¹

Jeremy Bentham

Jeremy Bentham var en ledende teoretiker i Angloamerikansk rettsfilosofi og grunnlegger av den moderne utilitarismen; prinsippet om at staten skulle fremme det gode, som gir det beste resultatet for flest mulig mennesker. Han mente at ingen mann, tilregnelig og myndig, burde bli hindret fra å gjøre en handel i den hensikt å tilegne seg penger, som han anser er til hans egen interesse. Han siktet til forbudet mot «champerty» og «maintenance» som enkelt forklart betyr forbudet mot salg av retter eller krav. Han mente at et slikt forbud lagde et markedsmonopol til fordel for skadevolder, der skadelidtes valgfrihet ble begrenset.

Debatten om forbudet har pågått i «common law» landene i en årrekke, også i kontinental-Europa. Det er en kontinuerlig og dynamisk rettsutvikling på skadeserstatningsrettens område, allikevel ser vi at problemstillingen rundt salg av skadeerstatningskrav har fått liten oppmerksomhet i Norge.

Jeg ønsker med denne oppgaven å se nærmere på problemstillingen om overdragelse av skadeerstatningskrav etter skadeserstatningsloven § 3-10 første ledd første punkt., jf. § 3-1 som gjelder erstatning for skade på person med økonomisk tap. Jeg vil se på hva som er gjeldende rett i Norge om slik overdragelse, samt begrunnelsen og hensiktsmessigheten bak dette. Videre vil jeg sammenholde de norske rettskildene med utenlandsk rett, rettshistorie og litteratur for å utdype innholdet i nasjonal

---

¹ Jeremy Bentham. *The Works of Jeremy Bentham, LETTER XII.: MAINTENANCE AND CHAMPERTY. - vol. 3 [1843].*

lovgivning. Jeg vil videre se på hvilke andre muligheter en skadelidt har for å inndrive sitt krav og om vi har systemer i Norge som ligner på salg av skadeerstatningskrav. Til slutt vil jeg vurdere om Norge bør revidere skl. § 3-10 på bakgrunn av de argumenter som oppgaven introduserer.

1.1 Overdragelse av skadeerstatningskrav i et åpent marked – ideen i praksis

Hver dag havner personer ufrivillig i situasjoner som påfører dem skade og økonomisk tap. Enkelte personskader er dekket gjennom statlige trygdeordninger, eller kan være dekket hvis man har inngått personsforsikringsavtale med et forsikringsselskap. For de som faller utenfor disse to kategoriene, vil påvisning av krav og inndrivelse av kravet avgjøres gjennom rettssak. Dagens system innebærer ofte at rettssaker medfører store advokat- og sakskostnader for de involverte aktørene. For enkelte skadelidte kan det innebære stor risiko, og være en økonomisk belastende prosess å rettslig inndrive sitt krav.

En endring i dagens system kan bidra til å skape et marked der finansielle institusjoner kjøper opp skadeerstatningskrav på lik linje med andre pengekrav (for eksempel kjøp av kundefordringer). Risikoen vil ved slik overdragelse bli overført til noen med midler til å forfølge erstatningskravet. Et slikt system vil gi skadelidte en mulighet til å få erstatningsutbetaling raskt, og også slippe å betale advokathonorarer. Det åpne markedet vil gi den enkelte person flere valgmuligheter, muligheten til å unngå risiko ved et eventuelt tap, og redusere den tid det vil ta å få kompensasjon.

Før jeg ser på vilkårene for at et erstatningskrav foreligger, vil jeg se nærmere på begrepet skadeerstatning og hvordan gjeldende rett har utviklet seg.

2. Begrepet skadeerstatning

2.1 Skadeerstatningsrettens utvikling

Rettsreglene om skadeerstatning er regler om plikt til økonomisk dekning av tap eller skade påført andre. Rettsreglene bygger tradisjonelt mye på rettspraksis og

rettssedvane, allikevel slik at lovgiving har fått en større plass den senere tid. Skadeserstatningsloven² (skl.) er i stor grad en videreføring og revisjon av tidligere gjeldende rett, slik den har blitt utviklet gjennom rettspraksis.³

Ved lov 25. mai 1973 nr. 26 ble kapittel 3 i skadeserstatningsloven tilføyd der de fleste reglene er en videreføring fra Lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden (strl. ikrl.) fra 1902⁴ og bilansvarslova⁵. Lovarbeidet startet som et nordisk lovsamarbeid, og Erstatningslovkomitéen ble oppnevnt som utreder.⁶ Bestemmelsene i strl. ikrl. var til dels uklare, spesielt var det tvil rundt tolkningen til §§ 19 og 21. Det ble forutsatt at de nye lovbestemmelsene skulle tas inn i skadeerstatningsloven⁷, og § 3-10 ble til ved denne lovendringen.

Før man eventuelt kan overdra et erstatningskrav, må det avgjøres etter skadeerstatningsrettens vilkår om det foreligger et krav. Jeg vil se nærmere på hva disse vilkårene er, og hvilke forutsetninger som legges for den videre drøftelse i oppgaven.

2.2 Vilkårene for skadeerstatning

2.2.1 Skade, økonomisk tap, ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng

Utgangspunktet er selve skaden som er voldt og tapet som konsekvens av dette. Skaden er på sin side den konkrete delen av vurderingen, mens de videre regler om ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng er bygget på mer abstrakte regler innen erstatningsretten.⁸ De fire kumulative vilkårene for erstatning er først at det foreligger en skade og et tap. I all hovedsak et økonomisk tap, selv om skadeserstatningsloven har regler for menerstatning, jf. skl. § 3-2, oppreisning, jf. § 3-5 og om erstatning for

---

² Lov 13. juni 1969 nr. 26. Lov om skadeserstatning.

³ Nils Nygaard. *Skade og ansvar*. Universitetsforlaget. 2007. s. 12.

⁴ Lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden 22. mai 1902 nr. 11 kapittel 3, Enkelte Bestemmelser angående Skadeerstatning.

⁵ Lov 3. februar 1961. Bilansvarslova.

⁶ Kgl. res. 27. juli 1966.

⁷ Bjørn Engstrøm. *Skadeserstatningsloven med kommentarer*. Gyldendal Akademisk. 2010 s. 18.

⁸ Nygaard. s. 3

visse personlige krenkelser, jf. § 3-3. Videre er det krav til ansvarsgrunnlag som den som er ansvarlig for skaden og tapet kan knyttes til. Dette kan være skadevolder selv eller et forsikringsselskap som gjennom kontrakt har påtatt seg ansvaret for skaden, eller det offentlige som gjennom lov plikter å dekke tapet. Ansvarsgrunnlag kan være kontrakt, uaktsomhet, objektivt ansvar eller lovbestemmelse. Til sist stilles det opp krav til årsakssammenheng som er et spørsmål om skaden rettslig sett skal anses som forårsaket av den handling eller unnlatelse som man knytter ansvarsgrunnlaget til.⁹

Gjennom problemstillingen om revisjon av skl. § 3-10 første ledd første punkt vil jeg behandle krav om erstatning for skade på person, jf. skl. § 3-1. Det legges til grunn at de øvrige vilkårene for skadeerstatning er oppfylt, og at det eksisterer et krav.

Når jeg nå vil se nærmere på overdragelsesinstituttet, er det naturlig å kartlegge hva som er gjeldende rett om overdragelse av krav etter norsk lov.

3. Overdragelse av krav etter norsk lov

3.1 Utgangspunktet om avtalefrihet

Utgangspunktet i norsk rett er klart avtalefrihet. Dette er en ulovfestet rett som går ut på at enhver har friheten til å slutte avtaler med den man vil. Hovedregelen er videre at man står fritt til å bestemme avtalens innhold. Unntak må hjemles i lov.¹⁰

Denne ulovfestede hovedregel er nedfelt i Christian Femtis Norske Love av 15. april 1687 art. NL 5-1-2:

«Alle Contracter som frivilligen giøris af dennem, der ere Myndige, og komne til deris Lavalder, være sig Kiøb, Sal, Gave, Mageskifte, Pant, Laan, Leje, Forpligter, Forløfter og andet ved hvad Navn det nævnis kand, som ikke er imod Loven, eller Ærbarhed, skulle holdis i alle deris Ord og Puncter, saasom de indgangne ere.»

---

⁹ ibid. s. 6

¹⁰ NOU 1979:32 s. 38.

Etter hovedregelen om avtalefrihet er utgangspunktet at skadelidte fritt kan overdra kravet. Hvordan skjer en slik overdragelse?

3.2 Salg av pengekrav/eierskifte

De måter et krav kan skifte eier på, er de samme som gjelder ved overgang av andre formuesgjenstander. Kravet kan bytte eier ved en regulær rettshandel, overføres ved arv etter lov eller testament, eller ved skifte mellom ektefeller. Kravet kan overføres tvangsmessig ved tvangsauksjon, konkurs, ekspropriasjon mv. Videre kan man tiltre et krav etter panteloven § 4-6, og det samme ved omstøtelse etter dekningslovens omstøtelsesregler, jf. Rt. 1996 s. 1647.¹¹

Det juridiske navn på en overgang av krav er cesjon. Videre terminologi ved overføring av krav er cedent, overdrager og cesjonar, erverver. Skyldneren ifølge det cederte kravet kalles debitor cessus. Selve dokumentet, den skriftlige overføringserklæring blir ofte kalt transport, eller å transportere et krav.

At et krav kan overføres eller cederes, og dermed skifte eier er et prinsipp i norsk obligasjonsrett, jf. Rt. 1963 s. 893 og Rt. 1992 s. 492.¹² Av PECL¹³ art. 11:102 følger det at krav i sin alminnelighet kan overdras, da også fremtidige krav. Med mindre det er særlige holdepunkter for noe annet i rettsgrunnlaget for fordringen, må debitor respektere overdragelsen og cesjonaren blir rette innehaver av kravet, jf. Rt. 1963 s. 893.¹⁴

Spørsmålet blir dermed om det eksisterer holdepunkter i rettsgrunnlaget for skadeerstatningskravet som tilsier at slike krav ikke kan overdras.

---

¹¹ Viggo Hagstrøm. *Obligasjonsrett*. Universitetsforlaget. 2003. s. 856

¹² Factoring finans-dommen.

¹³ Principles of European Contract Law.

¹⁴ Hagstrøm. s. 857.

4. Pengekravet ved skadeerstatning

4.1 Grunnlaget for pengekravet

Vanlige skadeerstatningsregler gir grunnlaget for selve pengekravet, den økonomiske dekningen av skaden. Disse reglene er sammenfallende med de øvrige reglene om pengekrav bortsett fra at ved skadeerstatningskrav er grunnlaget for kravet et annet, noe som gjør det til en annen rettsdisiplin. I kontraktstilfeller er det avtalen som skal oppfylles, og erstatningen blir dermed en subsidiær konsekvens dersom avtalen blir misligholdt. Slik står erstatning i kontraktstilfeller annerledes enn ved ordinær skadeserstatning.¹⁵

Det er videre noen andre forskjeller mellom et skadeerstatningskrav og et ordinært pengekrav, disse er stiftelsestidspunkt, forfallstidspunkt og råderetten over skadeerstatningskravet.

4.2 Stiftelsestidspunkt og forfallstidspunkt

4.2.1 Stiftelsestidspunkt

Selve erstatningskravet stiftes på det tidspunkt da hendelsen som førte til skaden inntraff. Kravet kan dermed være en realitet lenge før skaden realiseres, konstateres eller blir synlig for skadelidte.¹⁶ Dette skiller stiftelsestidspunktet til erstatningskravet fra andre pengekrav, der stiftelsestidspunktet som regel avhenger av tolkning av kontrakten.¹⁷

4.2.2 Forfallstidspunkt

Kravet forfaller til betaling når skaden oppstår, det vil si at kravet har manifestert seg på en slik måte at skadelidte allerede på dette tidspunktet har et objektivt grunnlag for

---

¹⁵ Nygaard. s. 7.

¹⁶ idem. s. 423.

¹⁷ Hagstrøm. s. 207.

å gjøre erstatningskravet gjeldende som et pengekrav.¹⁸

At kravet er forfalt kan ha betydning i flere sammenhenger. Innholdet i forfallskravet kan deretter bli påvirket av den aktuelle forfallsvirkningen.¹⁹ Det viktigste med innholdet i forfallskravet er at den er hovedregelen og vilkåret for å kunne kreve betaling av motparten, og forfallet av kravet må derfor være inntruffet før en kan reise sak med påstand om fullføringsdom²⁰, jf. tvisteloven § 1-3: «Det kan reises sak for domstolene om rettskrav.»

Den viktigste forskjellen, og som får betydning for om det kan skje en overdragelse, er reglene om råderetten over skadeerstatningskravet.

4.3 Råderetten over skadeerstatningskravet

Hovedregelen er at råderetten over et skadeerstatningskrav er fri, og det kan overdras på lik linje med andre pengekrav.²¹ Overdragelse kan dermed skje så snart kravet stiftes, jf. stiftelsestidspunkt over.

Vi finner allikevel en begrensning i skadelidtes frie råderett i skl. § 3-10.

Det følger av første ledd første punkt. at «[e]rstatningskrav etter dette kapitlet kan ikke overdras (...) så lenge kravet ikke er godkjent eller rettskraftig avgjort.»

Regelen hindrer frivillige disposisjoner over skadeerstatningskrav etter kapittel 3, der erstatning for skade på person inngår, jf. § 3-1.

Spørsmålet blir først hva som ligger i ordlyden i henholdsvis «godkjent» og «rettskraftig avgjort», deretter hva som er hensynet bak begrensningen og hvilken betydning den har for overdragelse av kravet.

---

¹⁸ Ot.prp. 27 (1974-75) og Nygaard. s. 423-424.

¹⁹ Nygaard. s 424.

²⁰ Jo Hov. *Rettergang I, Sivil- og straffeprosess*. 1992. s. 146-148.

²¹ Nygaard. s 424.

4.3.1 Ordlyden «godkjent»

Selve ordlyden «godkjent» gir ikke mye, men det er naturlig å tolke ordlyden i sammenheng med øvrige obligasjonsrettslige regler om cesjon, slik at det er debitor/skadevolder som må godkjenne kravet.

I forarbeidene til skadeserstatningsloven er ikke bakgrunnen til § 3-10 første ledd første punkt. redegjort for, bortsett fra at bestemmelsen er en videreføring av § 29, senere § 27 i Lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden²² (strl. ikrl.) som lød: «Krav paa Opreisning efter §§ 19 eller 21 kan, saalenge det ikke er anerkjendt eller gjort gjældende ved Søgmaal, ikke overdrages eller overføres ved Arv.»

Etter en naturlig språklig forståelse regulerte bestemmelsen krav på «Opreisning», altså erstatning for skade med ikke-økonomisk tap etter §§ 19 eller 21.

Forarbeidene, Udkast til Lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden med Motiver²³, er taus om overdragelse av krav, bortsett fra overdragelse av krav ved arv: «Ad § 29. Det er klart, at forsaavidt der er Spørgsmål om Erstatning for ikke-økonomisk Tab, bør Kravet være Arvingene uvedkommende. Jfr. tysk Udkast § 831.»

Forarbeidene sier ikke noe om overdragelse av krav for skade med økonomisk tap, hverken i forhold til arvinger eller generelt.

Det foreligger lite rettspraksis på området for overdragelse av skadeerstatningskrav. Rt. 1999 s. 2016 uttaler seg bare om bakgrunnen for overdragelsesbegrensningen av krav ved arv, for skade med ikke-økonomisk tap:

---

²² Lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden (Lov 22.mai.1902 nr. 11).

²³ Udkast til Lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden med Motiver utarbeidet av den ved kgl. Resolution af 14de November 1885 nedsatte Kommission, Kristiania 1896 (SKM II),

«Utgangspunktet er at erstatningskrav oppstår straks den skadevoldende handling har skjedd. Fra da av vil kravet kunne gå i arv dersom den berettigede dør. For krav på menerstatning etter skadeserstatningsloven § 3-2 og krav på oppreisning etter §§ 3-5 og 3-6 fastsetter den nevnte bestemmelse i § 3-10 den særlige ordning at disse krav bare overføres ved arv dersom de er godkjent eller gjort gjeldende ved søksmål før dødsfallet. Denne begrensning i adgangen til overføring ved arv skyldes den personlige karakter som slike krav har: De er ikke begrunnet i noe påført økonomisk tap, men er ment å gi skadelidte økonomisk kompensasjon for at hans livskvalitet på forskjellig vis kan være blitt forringet som følge av en påført skade eller krenkelse.»

De grunnene man har for overdragelsesbegrensningen ved oppreisning og menerstatning ligger i kravets personlige natur. Bakgrunnen for overdragelsesbegrensningen når det kommer til de skadeerstatningskrav med økonomisk tap sier ikke loven, forarbeidene eller rettspraksis noe om.

Juridisk teori uttaler seg videre sparsomt til skl. § 3-10 første punkt. Askeland, Hagstrøm, Nygaard og Engstrøm gir redegjørelse for bestemmelsen, uten at dens begrunnelse drøftes noe nærmere. Engstrøm gir allikevel en oppklaring om hvem som skal godkjenne kravet, der han uttaler på s. 176: «Et slikt krav kan ikke overdras...så lenge kravet ikke er godkjent av skadevolder (eller dennes forsikringsselskap)...». Hagstrøm har samme tilnærming, der det uttales på s. 858: «Erstatningskrav som hjemlet i bestemmelser i lovens kap. 3-...(kan) ikke overdras (...) så lenge kravet ikke er godkjent av debitor eller er rettskraftig avgjort.»

Hvordan et krav skal godkjennes sier ordlyden ikke noe om. Det er formfrihet etter norsk rett, og som hovedregel kan man inngå avtaler både muntlig og skriftlig, begge er like bindende for partene. Det vil allikevel være en fordel at avtalen er nedfelt i et skriftlig dokument for å unngå bevismessige problemer. At skadevolder må godkjenne kravets *størrelse* er, ut ifra lovteksten, ikke nødvendig. Loven sier at *erstatningskravet* må godkjennes, og vilkårene for at et slikt krav, jf. § 3-1, eksisterer er som nevnt skade, økonomisk tap, ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng. Utmålingen av erstatningssummen fastsettes særskilt, jf. § 3-1 andre ledd. Dersom

vilkårene er oppfylt foreligger det et erstatningskrav, og det er dette som må godkjennes av skadevolder.

Engstrøm uttaler på s. 176 at godkjenning er sidestilt med erkjennelse. Det følger av foreldelsesloven²⁴ (fl.) § 14 om erkjennelse at «[f]oreldelse avbrytes når skyldneren overfor fordringshaveren uttrykkelig eller ved sin handlemåte erkjenner forpliktelsen, så som ved løfte om betaling eller ved å betale rente.»

Vilkårene for om erkjennelse foreligger etter foreldelsesloven og ordlyden i bestemmelsen passer godt i en situasjon mellom skadelidte og skadevolder som står i et kreditor-debitor forhold til hverandre. Det må her spørres om det foreligger en erkjennelse av skadeerstatningsansvaret ved skadevolders handlemåte eller uttrykkelige godkjenning.

I forarbeidene²⁵ til fl. § 14 uttales det at «[e]rkjennelsen må i samsvar med vanlige regler være avgitt av skyldneren selv eller av noen som kan forplikte ham, og den må være avgitt overfor fordringshaveren eller en som representerer denne.»

Videre gir rettspraksis veiledning til innholdet i erkjennelsen. I Rt. 1997 s. 920 kunne ikke Høyesteretts kjæremålsutvalg se at det var uriktig lovtolkning der lagmannsrettens mindretall hadde lagt til grunn at «...til erkjennelse som skal ha virkning etter foreldelsesloven er det ikke nok å ikke bestride kravet, det skal positivt og noenlunde klart erkjennes, i ord eller handling» (s. 923). I Rt. 1962 s. 464 uttales det at det gjerne er tilstrekkelig at skyldneren erkjenner grunnlaget for forpliktelsen, men dette må sammenholdes med forarbeidenes uttalelse om at det «ikke i seg selv [vil] avbryte foreldelsen at skyldneren innlater seg i forhandling med fordringshaveren om skyldforholdets eksistens».

Skadeerstatningskravet, jf. § 3-10, må være godkjent ved positiv, uttrykkelig eller klar erkjennelse i ord eller handling av skadevolder eller dennes forsikringselskap overfor skadelidte eller ved erkjennelse om løfte om betaling, før overdragelse kan skje.

Videre blir spørsmålet hva som ligger i ordlyden «rettskraftig avgjort».

---

²⁴ Lov 18. mai 1979 nr. 18. Foreldelsesloven.

²⁵ Ot.prp. nr. 38 (1977- 1978) s. 67.

4.3.2 Ordlyden «rettskraftig avgjort»

Spørsmålet om erstatningskravet er «rettskraftig avgjort», slik at det uten begrensning kan overføres, ligger i om det foreligger en rettskraftig avgjørelse.

Det følger av tvisteloven²⁶ § 19-14 første ledd, at «en avgjørelse er rettskraftig når den ikke lenger kan angripes med ordinære rettsmidler.»

Det er den formell rettskraft som betegnes ved § 9-14 1. ledd, og fastsetter tidspunktet der en avgjørelse ikke lenger kan angripes med ordinære rettsmidler. Disse rettsmidlene deles opp i to grupper: de ordinære og ekstraordinære. Av de ordinære rettsmidlene finner vi anke og oppfriskning, og av de ekstraordinære, gjenåpning.²⁷ Den formelle rettskraft vil inntre der ankefristen er løpt ut, jf. § 29-5 første og andre ledd.

Når en dom først har blitt rettskraftig inntre de virkninger rettskraften har, den materielle rettskraft. Det følger av § 19-5 første ledd, at en rettskraftig avgjørelse er «bindende for partene», og avgjør med endelig virkning rettsforholdet mellom partene i saken.

Slik tvisten står mellom skadelidte og skadevolder, vil erstatningsansvaret og kravet bli rettskraftig når de øvrige vilkår etter tvisteloven er oppfylt. Kravet kan da overdras uten hindring.

Hovedregelen er etter dette at erstatningskravet må være positivt godkjent av skadevolder/forsikringsselskap overfor skadelidte, eller rettskraftig avgjort, jf. tvisteloven, før det kan overdras. Det følger videre av skl. § 3-10 første ledd andre punkt. et unntak til denne hovedregelen.

---

²⁶ Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister.

²⁷ Henry John Mæland. *Kort prosess. En innføring i den sivile rettergang etter Tvisteloven*. Justian AS. 2006. s. 206.

4.3.3 Unntaket samtykke til overdragelse

Unntaket til begrensningen i overdragelse i § 3-10 1. punkt. følger av skl. § 3-10, 1. ledd, 2. punkt: «Retten kan likevel samtykke i overdragelse av slikt erstatningskrav etter at kravet er oppstått.»

Etter ordlyden «kan» retten samtykke til overdragelse, men kravet må være «oppstått». Ordlyden «kan» trekker i retning av at retten selv må foreta en konkret helhetsvurdering om det skal samtykkes til overdragelse. Hvilke momenter som skal ligge til grunn for vurderingen sier ikke lovteksten mer om.

Forarbeidene²⁸ til dekningsloven uttaler om skl. § 3-10 andre punkt. at «[d]ersom det er behov for overdragelse av slikt erstatningskrav før størrelsen av kravet er fastsatt, bør retten kontrollere at den erstatningsberettigedes interesse ikke blir skadelidende.»

Interessene til skadelidte vil i hovedsak være å få full kompensasjon for skaden og det økonomiske tapet. Det kan være en vanskelig oppgave for retten å vurdere om kravet blir overdratt til underpris, og dermed skade erstatningsberettigedes interesser, hvis kravets størrelse ikke er fastsatt. Man må regne med at erverver vurderer risikoen ved å vinne frem med kravet, og derfor må innkalkulere en risikopremie, slik at skadelidte kanskje ikke får full kompensasjon. Å ikke få full kompensasjon er det nok mange skadelidte som er villige til å akseptere, fordi de ikke er villige til å ta risikoen ved å føre saken for retten, eller har økonomi til det. Om aksept fra skadelidte for overføring av krav til underpris kan være et moment i vurderingen sier forarbeidene ingenting om.

Etter underrettspraksis uttales det at «[a]vgjørelsen av om samtykke bør gis, skal bygge på en skjønnsmessig helhetsvurdering.²⁹ Om det er et moment at skadelidte i en situasjon der han er villig til å akseptere en «underpris» for overdragelsen, uttaler ikke retten direkte seg om.

---

²⁸ Ot.prp.nr.27 (1974-1975) deknl. 1975 s. 44

²⁹ LB-2010-050046. Borgarting lagmannsrett - kjennelse.

Juridisk teori sier ikke mer enn lovteksten, bortsett fra at kravet ikke trenger å være godkjent eller rettskraftig avgjort,³⁰ men det må være «oppstått», jf. forfallstidspunkt over.

Retten «kan» samtykke til overdragelse etter kravet er oppstått, basert på en skjønnsmessig helhetsvurdering.

Etter de begrensningene som foreligger sett i sammenheng med tanken om fri rådighet over kravet og risikofordeling, er det naturlig å spørre om det er hensiktsmessig for skadelidte å overdra et krav etter det er «godkjent», «rettskraftig avgjort», eller der retten gir samtykke til overdragelse.

5. Hensiktsmessighet ved overdragelse der kravet er godkjent, rettskraftig avgjort krav eller der rettens samtykke foreligger

5.1 Der kravet er «rettskraftig avgjort»

Dersom vi legger til grunn at erstatningskravet er «rettskraftig avgjort», kan man overføre det. Hele idéen om fri overdragelse av erstatningskrav bygger på adgangen til å fordele risikoen til den part som har størst mulighet til bære denne. Dersom man allikevel må gjennom en rettsprosess for å få dom på sitt krav før man kan overføre det videre, vil hele poenget med risikofordeling falle bort.

5.2 Der kravet er «godkjent»

---

³⁰ Engstrøm, s. 177.

Er kravet «godkjent» av skadevolder eller forsikringsselskap, er det enighet om erstatningsansvaret, men det trenger ikke være enighet om kravets størrelse. Situasjonen og konsekvensene fremstår som noe annerledes enn der kravet er «rettskraftig avgjort».

Poenget med overdragelse handler om risikofordelingen, og i likhet med der kravet er rettskraftig avgjort vil et krav som er godkjent innebære en mindre risiko enn der motparten bestrider kravet. Forskjellen er at det ikke foreligger et tvangsgrunnlag for erstatningsplikten.

Et firma kunne dermed kjøpe et slikt krav for deretter håpe å få dom for et høyere beløp enn det kravet ble solgt for. Problemet er allikevel, at der kravet er godkjent vil veien være kort og langt mindre risikofylt til det punktet der man får et tvangsgrunnlag. Sjansen for at skadelidte velger å selge sitt krav på dette tidspunkt er nok ikke sannsynlig, i hvert fall lite hensiktsmessig. Den eneste fordelen vil være der skadelidte ikke har tid til å vente på endelig dom og må ha kompensasjon for skaden raskt.

Valgmuligheten man har ved å overføre kravet etter det er godkjent kan på den annen side virke som et pressmiddel på skadevolder eller den som er ansvarlig for skaden. Hvis for eksempel et forsikringsselskap godkjenner erstatningskravet vil partene etter dette beregne omfanget av skadene. Skadelidte vil ha mest mulig i erstatning, og forsikringsselskapet vil forsøke å holde erstatningsutbetalingen til et minimum. Dersom skadelidte har muligheten til å selge kravet videre til en profesjonell aktør vil balansen mellom partene bli utjevnet. Forsikringsselskapet kan dermed være tilbøyelig til å inngå forlik for en høyere erstatningssum, uten å risikere å tape enda mer penger på en rettsak, der de uansett vet at de har godkjent erstatningsansvaret.

5.3 Der det er gitt samtykke til overdragelse

Gis det samtykke til overdragelsen etter erstatningskravet er oppstått kan kravet overdras. Skadelidte unngår dermed risikoen, tiden og de økonomiske belastningene er rettsak kan føre med seg.

På den annen side må den skadelidte få dom for samtykket. Dette kan innebære at han må involvere advokat og bruke tid og penger før samtykke foreligger. Da rettens vurdering bygger på en skjønnsmessig helhetsvurdering der momentene ikke er klarlagt skaper dette ytterligere usikkerhet rundt utfallet. Løsningen med samtykke er ikke uten risiko, men fremstår mer hensiktsmessig enn der kravet er «godkjent» eller «rettskraftig avgjort».

Etter min mening foreligger det få overbevisende argumenter for at skadelidte i realiteten har muligheter for overdragelse som kan være hensiktsmessig med tanke på risikofordelingen.

Gjør begrensningen i skl. § 3-10 at skadelidte blir stilt i en dårligere stilling enn en vanlig kreditor, og ligger det gode grunner bak begrensningen som kan forsvare en slik forskjell?

6. Skadelidtes stilling i forhold til kreditorstillingen ved vanlige pengekrav

Dersom skadelidte, S, har blitt skadet av T, har S et krav på T for den skaden som har oppstått. Dette skadeerstatningskravet er et resultat av den personlige tilknytningen mellom de to. Denne slags type forhold har ingen avtalt tilknytning, her hadde ikke S noe valg i forhold til den situasjonen han er.³¹ Det samme kan sies dersom vi ser på S og T i en kreditor og debitor situasjon der kravet springer ut av en uaktsom handling som resulterte i skade.³²

Partsforholdet blir det samme dersom S selger noe til T, uten at T betaler. S vil dermed ha et krav på T. Til forskjell fra erstatningskravet over, er dette en kjøpsavtale

---

³¹ J.B. Ames, «Inalienability of Choses in Action, 3 Harvard Law Review.» 1890. s. 337, 339.

³² Marcushamer. «Selling your torts: Creating a market for tort claims and liability.» 2005. s. 1547.

begge parter går med på frivillig. Når en skade oppstår har ikke S valgt posisjonen som kreditor frivillig, skaden oppsto uten at han kunne gjøre noe med det.

Dersom vi sier at T gjør opp for seg i et forlik mellom de to, er det kanskje naturlig å se på oppgjøret som kompensasjon for skaden, men det er like naturlig å definere det som betaling for det utestående krav eller rett S har overfor T.

Allikevel ser vi at begrensningen i § 3-10 1. punkt ikke gir skadelidte muligheten til å fritt overdra sitt krav, i motsetning til der cedenten overdrar sitt krav til cesjonaren.

Overdragelse av alminnelige pengekrav er begrunnet i at det ofte vil finnes institusjoner som ikke er i stand til å håndtere misligholdte fordringer på en tilfredsstillende måte. En overdragelse vil da gi institusjonen mulighet til å sikre verdier som ellers ville ha gått tapt.³³

Den samme begrunnelsen kan sammenlignes med overdragelse av skadeerstatningskrav. Skadelidte har ikke mulighet eller ønsker å ta den risiko det vil innebære å inndrive kravet på skadevolder. Han vil derfor se etter andre måter å sikre sitt krav på, men dette har han etter gjeldende rett ikke mulighet til. At dette stiller en skadelidt i en dårligere posisjon enn kreditor, virker klart.

På grunn av denne ugunstige stillingen i sammenligning til kreditor, og de uhensiktsmessige løsninger skl. § 3-10 gir en skadelidt som vil overdra sitt krav for å unngå risiko er det naturlig å spørre hvorfor det finnes en slik begrensning i norsk lov.

7. Hensynet bak overdragelsesbegrensningen

Etter den tidligere drøftelse om skl. § 3-10 viser det seg at selve begrunnelsen for begrensningen er vanskelig å finne. Den tidligere strl. ikrl. § 27 inneholdt restriksjoner om overdragelse av «Opreisning», jf. §§ 19 og 21, og det uttales i forarbeidene at:

---

³³ NOU (1999: 31). Oppkjøp og inndrivning av fordringer m.v.

«Ihvorvel, som fremhævet i Kommissionens Motiver, de i Forældelsesloven af 1896 indeholdte Regler ikke i alle Henseender fyldestgjør de Fordringer, som Skadeserstatningskravenes særegne Natur tilsiger, kan det dog neppe siges, at der er nogen Betænkelighed ved at bibeholde dem, ligesom det maa erkjendes, at ogsaa de i Udkastet foreslaaede Regler har sine angribelige Sider.»

Hva disse «angribelige Sider» er, sies det ingenting om, utenom at de ligger i en begrunnelse om «Skadeerstatningskravenes særegne Natur...» Vi ser på den annen side at krav om oppreisning skiller seg fra skadeerstatningskrav, jf. skl. § 3-1 på flere måter, og begrunnelsen for strl. ikrl. § 27 og skl. § 3-10 første ledd, står derfor i en annen stilling.

De tidligere bestemmelser i strl. ikrl. §§ 19 og 21, om ærekrenkelser og oppreisning, ble videreført uten endring til skl. §§ 3-3 og 3-5. Formålet med oppreisningsinstituttet har hatt en pønalt og preventiv karakter, der det skal gi skadelidte kompensasjon for «den voldte tort og smerte og for annet krenking eller skade av ikke-økonomiske art.», jf. skl. § 3-5. Ansvarsgrunnlaget er personlig ansvar, den objektive ansvarlige arbeidsgiver kan etter skl. § 2-1 ikke bli oppreisningsansvarlig³⁴, og det må være utvist forsett eller grov skyld. Utmålingen beregnes etter et rimelighetsvurdering³⁵, og oppreisningsansvar kan heller ikke dekkes av ansvarsforsikring.³⁶ Ærekrenkelser står i tilsvarende stilling. Man ser at disse kravene har en særegen natur og slik skiller seg fra skadeerstatningskrav, jf. skl. § 3-1.

Krav for skade på person med økonomisk tap falt utenfor bestemmelsen i strl. ikrl. § 27. Ved lovendring³⁷ i 1973 erstattet skl. § 3-10 den tidligere strl. ikrl. § 27 og bilansvarslova § 6 4. ledd, og innarbeidet ved tilføyelsen en overdragelsesbegrensning ikke bare for erstatning for ikke-økonomisk tap, men også for skadeerstatningskrav, jf. § 3-1. Forarbeidene til skl. er taus om grunnen til at forandringen ble tilføyet ved lov, men det fremgår av uttalelse fra regjeringsadvokaten at «[d]e foreslåtte regler om

---

³⁴ Rt. 1913 s. 619 og Rt. 1937 s. 263.

³⁵ Nygaard. s. 164.

³⁶ Yrkesskadeforsikringsloven § 12 og Pasientskadeloven § 4.

³⁷ Lov 25. mai 1973 nr. 26.

overdragelse av erstatningskrav for personskade og forsørgertap går utover det som ellers gjelder for så vidt angår beslagsfrihet og overdragelsesadgang. Dette embete er tilbøyelig til å anta at de vanlige regler i konkurs- og tvangsfullbyrdelsesloven her bør gjelde, og at en forandring bør fremgå av nevnte lover.»³⁸

Ved innføringen av skl. § 3-10 i 1973 var det i første ledd første punkt. inntatt et forbud mot overdragelse eller kreditorforfølgning mot erstatningskrav som sto for domstolene.³⁹ Ved lovendringen i 1975 ble bestemmelsen om kreditorforfølgning opphevet og erstattet av den tidligere dekningsloven av 1975 § 2-15 2.-5. ledd.⁴⁰

Dekningslovens forarbeider⁴¹ uttaler at når det gjelder frivillig overdragelse er det «grunn til å opprettholde strengere regler enn for de øvrige krav som omfattes av rgl.ikrl. § 12 tredje ledd.»

Lov om rettergangsordningens ikrafttræden § 12 gjelder uforfalt fordring på lønn eller annen ytelse nevnt i deknl. §2-7, der skadeserstatningskrav inngår, jf. bokstav f). Om overdragelse av disse gjelder allikevel skl. § 3-10, jf. rgl. ikrl. § 12, første ledd andre punkt. Deknl. § 2-7 gjelder utlegg. For det første faller kreditorvern og ufrivillig overdragelse av erstatningskrav utenfor oppgavens tema. For det andre ble bestemmelsen om kreditorvern opphevet i skl. § 3-10, og jeg kan ikke se at det foreligger gode grunner til å vurdere utlegg i slike krav noe annet sted enn i dekningslovens bestemmelser.

En kjennelse fra Borgating lagmannsrett⁴² gir videre et bidrag til hensynet bak begrensningen i skl. § 3-10. Saksanlegget mot Cappelen Damm og forfatteren av boken «Bokhandleren i Kabul», gjaldt rettslig samtykke i overdragelse av erstatnings- og oppreisningskrav, der den ene av saksøkerne hadde fått overdratt til seg kravene fra de andre saksøkerne som bodde i utlandet. Saksøkerne mente at boken spredde private, sensitive, krenkende og farlige opplysninger om dem, jf. skl. § 3-6.

---

³⁸ Ot.prp. nr. 4 (1972-1973).

³⁹ Engstrøm. s. 175.

⁴⁰ ibid. s. 176

⁴¹ Ot.prp. nr. 27 (1974-1975) Om lov om fordringshavernes dekningsrett.

⁴² LB-2010-050046. Borgating lagmannsrett - kjennelse.

Retten uttalte at et erstatningskrav etter skl. kap. 3 er av personlig karakter og det vil «kunne gå ut over hensynet til sakens opplysning og et materielt sett riktig resultat, om ikke hver enkelt krenket opptrer som part i saken.»

«I tillegg vil det lett virke støtende om krav av personlig karakter skulle kunne kjøpes eller overdras før eksistensen og omfanget er godkjent eller rettskraftig fastslått. Disse momenter er særlig relevante i en sak som denne, hvor krenkelsene påstås å bestå i ærekrenkende utsagn og/eller annen krenkelse av privatlivets fred i forbindelse med omtale dels av de enkelte familiemedlemmer og dels av familieforholdene i den utgitte boken. Nettopp i slike tilfeller må det være av vesentlig betydning både for parten selv og for de saksøkte, at den enkelte som påstår seg krenket opptrer som part i saken.»

Retten mente videre at det var lite betryggende at saksøker ikke ville bruke mye ressurser på å påpeke forskjeller ved den individuelle vurderingen av hver enkeltes krav. Videre talte hensynet til kreditorvern mot å gi samtykke til overdragelsen, fordi den ankende part (saksøker) hadde blitt idømt saks kostnader pålydende 120.000 kroner slik at ankemotparten sto i en kreditorposisjon i forhold til henne.

Til det første, om hensynet til sakens opplysning og et materielt riktig resultat, kan det være betenkelig å godkjenne en overdragelse der saksøker ikke ønsker å uttale seg særlig dyptgående om saksforholdet. Dersom en skadelidt ønsker å selge sitt erstatningskrav vil kjøper mest sannsynlig kartlegge alle opplysninger rundt kravet, slik at han har godt nok grunnlag for å vurdere sine sjanser til å vinne frem, ellers vil han ikke risikere å kjøpe kravet. Det er heller ingen begrensning som hindrer skadelidte i å gi sin forklaring i retten selv om kravet er overdratt.

Videre uttales det at det kan virke støtende om krav av personlig karakter kunne kjøpes. I saken var det krav om erstatning for ærekrenkelser. Som redegjort for tidligere, står slike krav i stor grad i samme stilling som oppreisningskrav, de skal dekke skade av ikke-økonomisk art. De skiller seg dermed fra skadeerstatningskrav, jf. § 3-1, hvor den personlige arten av kravet ikke er like fremtredende. Erstatningen skal dekke et økonomisk tap, og det er vanskelig å se hvorfor overdragelse av et slikt krav skal være krenkende for motparten på samme måte.

Etter det jeg har gjennomgått av lover, forarbeider, rettspraksis og juridisk teori, er grunnene til overdragelsesbegrensningen av skadeerstatningskrav, jf. skl. § 3-1, fraværende eller lite treffende. Finnes det samme type begrensning for overdragelse i andre land, og kan vi finne en begrunnelse der?

Først er det naturlig å se hen til våre naboland, Sverige og Danmark, da skadeserstatningsloven er et utslag av et nordisk lovsamarbeid.⁴³

8. Gjeldende rett om overdragelse av skadeerstatningskrav i Sverige og Danmark

8.1 Svensk rett

Etter Svensk lov følger det av skadeståndslagen (SFS 1972:207) kap. 6 § 3 at «[r]ätten till ersättning för fysiskt och psykiskt lidande samt för särskilda olägenheter faller bort, om den skadelidande avlider innan krav på sådan ersättning har framställts.» Forutsetning er at krav om erstatning for ikke-materielle tap faller bort ved offerets død, hvis han ikke selv gjorde forsøk på å håndheve kravet. Paragrafen samsvarer med gjeldende rett i Finland etter deres skadeserstatningslov kap. 7 § 3.

For andre overdragelser enn arv etter svensk rett finner vi reguleringer i rättegångsbalken (SFS 1942:740). I tilfelle av ikke-kontraktsmessig ansvar for brudd på denne loven er saksøkerretten i svensk lov strengt personlig og ikke overførbar, jf. kap. 20 og 22, samt Högsta Domstolens resonnement i NJA 1997 s. 81. Det finnes allikevel ingen begrensninger til å overdra et krav etter rettskraftig avgjørelse, jf. § 27 i skuldebrevslagen (SFS 1972:207) og NJA 1993 s. 222.

8.2 Dansk rett

Etter dansk lov følger det av erstatningsansvarloven (20. september 2005 nr. 885) §

---

⁴³ Engstrøm. s. 17.

18 første ledd, om «Overførelse mv. af erstatnings- og godtgørelseskrav», at «[k]rav om erstatning og godtgørelse for personskade og krav om erstatning til den, (...) kan ikke overdrages, så længe kravet og dets størrelse ikke er anerkendt eller fastslået af domstolene.»

Regelen gjelder alle krav om godtgjørelse henholdsvis for erstatningsansvar, jf. § 26 stk. 4, og for krav om erstatning for økonomisk tap, bortsett fra tapt arbeidsfortjeneste, jf. stk 3, og begravelsesutgifter. Forbudet omfatter både overdragelse til eie og til sikkerhet.

Forarbeidene til den svenske og danske loven sier, som den norske, lite om bakgrunnen for begrensningene ved overdragelse av skadeerstatningskrav. Det er sagt mer i forarbeidene om overdragelse ved arv, men disse begrunnelsene passer ikke godt i et tilfelle av overdragelse der overdrager fremdeles er i live og vil kunne disponere fritt over kompensasjonen. Det finnes heller ingen rettspraksis fra de nordiske landene som gjelder overdragelse av skadeerstatningskrav for økonomisk tap.

Slik jeg kan se gir ikke rettskildene i de andre nordiske landene noe bidrag til bakgrunnen bak en overdragelsesbegrensning. Spørsmålet blir om det finnes andre land med en lignende overdragelsesbegrensning som kan utdype hensynet bak denne.

Som nevnt i innledningen finner vi i «common law» landene en lignende begrensning om overdragelse av krav. Denne begrensningen kalles forbudet mot «champerty» og «maintenance», og bakgrunnen for forbudet kan spores tilbake til romerretten og England i middelalderen.

9. Common law systemet

9.1 Forbudet mot «champerty» og «maintenance»

Doktrinene «champerty» og «maintenance», som er kjente «common law» begreper, oppsto i Romerriket og i føydale England av årsaker særegne for staten og samfunnet de eksisterte i. Utviklingen av loven, opplysning, og sivilisasjon i løpet av de siste par hundre årene har imidlertid i stor grad unødvendigjort de strenge reglene om disse

doktrinene. Ikke i noen av USAs stater finnes det doktriner eller lover om «champerty» og «maintenance» bevart i sin opprinnelige stringente form. I mange stater ble de aldri ble adoptert eller har blitt forlatt,⁴⁴ i andre er de bevart i en modifisert form, vanligvis ved særlover.

9.2 Definisjon av begrepene «champerty» og «maintenance»

9.2.1 «Champerty»

«Champerty» er definert som en form av «maintenance»⁴⁵, en avtale med en part, saksøker eller saksøkte, om rettergang for å inndrive et krav, der «champertoren» tar på seg det finansielle ansvaret,⁴⁶ og deretter deler profitten med kravshaver dersom vellykket resultat.⁴⁷ «Champerty» har også blitt definert som oppkjøp av et krav eller retten til å gå til søksmål.⁴⁸

9.2.2 «Maintenance»

«Maintenance» er definert som en påtrengende og uoppfordret innblanding i en retts sak man ikke har tilknytning til, enten ved å assistere partene økonomisk eller på annen måte forfølge eller forsvare kravet.⁴⁹

Hva som skiller «champerty» fra en lovlig «contingency-fee» avtale i de statene som fremdeles har et forbud mot «champerty», er at en «champertous» avtale vil foreligge der advokaten fortsetter saken på egen bekostning, uten noen forventning om refusjon.⁵⁰ Selv om de to uttrykkene ofte blir sett på som synonymmer, er det viktig å merke seg at «champerty» involverer en betaling som kompensasjon for en del av rettsoppgjøret av et søksmål. «Maintenance» derimot, behøver ikke nødvendigvis å dreie seg om noen form for kompensasjon.⁵¹

---

⁴⁴ *Saladini v. Righellis*, 426 Mass. 231, 687 N.E.2d 1224 (1997)

⁴⁵ *Brown v. Beauchamp*, 21 Ky. 413, 5 T.B. Mon. 413, 1827 WL 1581 (1827). *Manning v. Sprague*, 148 Mass. 18, 18 N.E. 673 (1888).

⁴⁶ *Marshall v. Bickel*, 445 A.2d 606 (D.C. 1982).

⁴⁷ *Dawsons of Pall Mall* 1966. (1775)

⁴⁸ *Brown v. Bigne*, 28 P. 11, 12 (Or. 1891).

⁴⁹ William Blackstone, *Commentaries on the laws of England*, note 33, s. 134-35.

⁵⁰ *Marshall v. Bickel*, 445 A.2d 606 (D.C. 1982).

⁵¹ Robert L. Rossi. «Chapter 1. Retainer Contracts. VII. ACQUIRING INTEREST IN SUBJECT OF RETAINER. § 1:28. Champerty and maintenance.» *Attorneys' Fees*. Juni 2013.

9.3 Opprinnelsen fra Romertiden

I oldtidens Roma fantes det ingen veletablert utøvende makt. Det var lite politi og få oppnevnte aktører. Løsningen ble at det stort sett var private aktører som førte saker for retten. Det ble fort klart at disse aktørene kunne gjøre stor suksess gjennom en vellykket retts sak, både økonomisk og politisk. Med muligheten for å tilegne seg slike goder, og uten et velutviklet rettssystem slik vi kjenner i dag, er det lett å se at denne makten fort ble misbrukt. Antallet grunnløse søksmål ført av «advokater» uten noen personlige interesser i saken, bortsett fra å tjene penger, ble mer og mer vanlig, og også mer uønsket. I tillegg hadde aktørene, kalt «sycophants,» lav moral og respekt for rettferdighet og sannhet, og bestakk og drev utpressing for de som hadde et problem og penger nok til å kjøpe seg ut av det.⁵²

I tillegg ble «sycophantene» brikker i et politisk spill, der mektige menn ga sin støtte til de som delte deres politiske overbevisning mot andre av motsatt syn. Dette var i strid med rettens upartiskhet, og det ble tatt grep for å snu utviklingen.

For å forhindre en slik negativ utvikling ble aktører som ikke fikk mer enn 1/5 av juryens stemmer bøtelagt, det samme dersom man oppga søksmålet, da grunnen gjerne var at man ble bestukket for å avslutte saken. Videre ble det åpnet for å ta ut tiltale for slik virksomhet. Etter dette skulle ingen andre være involvert i en sak bortsett fra partene, dommeren og rettens menn.

9.4 Det moderne forbudet mot «champerty» og «maintenance»

Den «moderne» formen for forbud kan spores tilbake til England i middelalderen og er forbundet til doktrinen om «champerty» og «maintenance».⁵³

Søksmål ble i England i middelalderen sett på som et onde, og farlig for partene involvert. Tvister ble gjerne løst ved kamp, og i sammenheng med den kristne tros

---

⁵² Generelt Max Radin, «Maintenance by Champerty», 24 CAL. L. REV. 48 (1936).

⁵³ Thomas Lund, «The Modern Mind of the Medieval Lawyer», 64 TEX. L. REV. s. 1267, 1274.

inntog var denne måten å løse tvister på ansett som ikke-kristent og burde unngås. Alt som bidro til en økning i antall rettstvister var derfor et onde.

Kjøperen av et krav kjøpte en mulighet til å profitere av søksmålet, og dette ville føre til spekulasjon. Forholdene var den gang som det er i dag, spekulasjon var forbeholdt de som hadde ressurser til å utsette seg selv for risiko. Man mente at det å åpne for slik overføring av rettigheter ville føre til en økning i antall søksmål fordi spekulantene ville være bedre rustet til å føre saken fremfor de som originalt var eieren. Den høye risikoen og kompleksiteten rundt søksmålsadgangen resulterte i at mange krav aldri kom så langt som til et rettsinstitusjon. Lord Coke uttalte i *Lampet's Case*⁵⁴:

«And first was observed the great wisdom and policy of the sages and founders of our law, who have provided that no possibility, right, title, nor thing in action, shall be granted or assigned to strangers, for that would be the occasion of multiplying of contentions and suits, of great oppression of the people . . . »

Videre var det stor forskjell og strid mellom folk fra lavere klasser og adelen. Hvis en leilending hadde et krav mot sin landeier og solgte dette videre, betydde dette at adelen måtte møte en av samme rang og økonomisk status i en rettssak. Dette ville gjøre det vanskeligere å vinne saken i retten, noe de selvfølgelig ville unngå, og forbud mot salg av krav var en måte å beskytte adelens interesser.⁵⁵

Kan bakgrunnen for skl. § 3-10 1. punkt og hensynet bak begrensningen være den samme som vi ser i «common law» systemet om forbudet mot «champerty» og «maintenance» og disse hensynene seg gjeldende i dag?

---

⁵⁴ *Lampet's Case*, 77 Eng. Rep. 994, 997 (1727).

⁵⁵ *Merchant's Protective Ass'n v. Jacobson*, 127 P. 315, 317 (Idaho 1912). Forbudet mot champerty og maintenance «may have been invoked as much for the protection of the feudal lords against each other as for their weaker and less influential subjects.»

10. Bakgrunnen for forbudet mot «champerty» og «maintenance» – en sammenheng med den norske overdragelsesbegrensningen?

10.1 Resepsjon av utenlandsk rett

Rettsystemet i Norge har resipert mye fra den romerske rett. Etter den mørke mellomalderen så man behovet for ny kunnskap og man hentet tilbake den romerske retten, «corpus juris civilis». Nordmenn reiste til Bologna for å studere romersk rett og kanonisk rett. Før hadde man i stor grad drevet med sektorlovgivning i Norge, men etter inspirasjon av romersk rett i Bologna fikk man altså ideen om en «codex» lovsamling. Det er ikke bare gjennom profesjonalisering, konfliktløsning og normskaping romerretten har påvirket norsk rettstenking, men også gjennom juridisk metode og rettferdighetsidealer.⁵⁶

Det er vanskelig å spore bakgrunnen for strl. ikrl. § 27 tilbake til tidligere lover eller sedvaner, men at tanken om overdragelsesbegrensningen og hensynet bak denne kan ha sin opprinnelse i romerretten, er ikke utenkelig etter det vi vet om resepsjon av både kanonisk og romersk rett.

Fra England er det vanskeligere å se denne sammenhengen. Det er mulig det har skjedd en transport av ideer fra England, men det kan også hende at ordningen er et utfall av like forhold på begge sider som resulterte i like ordninger.

Det er altså mulig at Norge har blitt påvirket av de romerske reglene om overdragelsesforbud slik at de har fått fotfeste. Disse begrensningene bygger i stor grad på utdaterte hensyn. Doktrinen om «champerty» og «maintenance» hadde sin opprinnelse for flere hundre år siden, formulert av forfattere og definert av rettslige avgjørelser som tydelig indikerte synspunktene ved domstolene den gang. Disse begrepene har for lengst gått bort, og det er udiskutabelt at den gamle sedvanerett av

---

⁵⁶ Se generelt Jørn Øyrehagen Sunde. *Speculum Legale – rettspegelen*. 2005. Fagbokforlaget.

«maintenance» og «champerty» i stor grad er foreldet.⁵⁷ Domstolene i Norge er uavhengige og upartiske, løsrevet fra religion, sosial forskjellsbehandling og politisk påvirkning. Om denne uavhengigheten uttaler Jeremy Bentham⁵⁸:

«A mischief, in those times it seems but too common, though a mischief not to be cured by such laws, was, that a man would buy a weak claim, in hopes that power might convert it into a strong one, and that the sword of a baron, stalking into court with a rabble of retainers at his heels, might strike terror into the eyes of a judge upon the bench. At present, what cares an English judge for the swords of a hundred barons?»

Etter gjennomgangen av hensynet bak overdragelsesbegrensningen er det etter min mening ingen gode hensyn som forsvarer en slik begrensning, de passer dårlig eller de er utdaterte, allikevel er det gjeldende rett. Spørsmålet er om det finnes andre måter å inndrive et skadeerstatningskrav på, som reduserer behovet for fri overdragelse.

11. Finnes det andre tilfredsstillende muligheter for å inndrive et skadeerstatningskrav?

Slik vi kan se finnes det begrensede muligheter for skadelidte som ikke har de økonomiske midler, eller ønsker å ta den risiko det å føre en sak for retten krever. Spørsmålet blir dermed om det finnes andre tilfredsstillende muligheter en skadelidt har for å inndrive sitt krav, slik at muligheten for overdragelse av skadeerstatningskravet ikke blir like nødvendig.

Etter norsk lov har de personer som er rammet av pasientskade eller yrkesskade visse rettigheter. Jeg vil kort se på hvor godt disse ordningene fungerer, deretter vil jeg se på ordninger med finansiering av søksmål der jeg først vil behandle mulighetene en skadelidt har for fri rettshjelp. Til slutt vil jeg se på den alternative, private løsningen

---

⁵⁷ British Cash and Parcel Conveyors vs. Lamson Store Service Co, 1908.

⁵⁸ Jeremy Bentham. *The Works of Jeremy Bentham, LETTER XII.: MAINTENANCE AND CHAMPERTY. - vol. 3 [1843].*

som ligger i «no cure no pay» avtaler.

11.1 Pasientskadeerstatning og Yrkesskadeerstatning

11.1.1 Pasientskadeerstatning

Pasientskadeloven⁵⁹ gir rett til dekning av skade⁶⁰ som er voldt i institusjon under spesialist- og kommunehelsetjenesten, jf. § 1 bokstav a), under ambulansetransport, jf. bokstav b) eller utført av helsepersonell som yter helsehjelp på visse vilkår, jf. bokstav c), når skaden skyldes⁶¹ a) svikt ved ytelsen av helsehjelp, b) smitte eller infeksjon, c) vaksinasjon, eller c) forhold som medfører ansvar etter alminnelige erstatningsregler, jf. § 2.⁶²

Etter tredje ledd kan det også gis erstatning dersom vilkårene i første og andre ledd ikke er oppfylt dersom skaden er «særlig stor eller uventet, og som ikke kan anses som utslag av en risiko som pasienten må akseptere.» Tredje ledd skal fange opp «tilfeller hvor det vil virke støtende på rettsfølelsen å ikke tilkjenne erstatning», jf. NOU 1992: 6 s. 94.

Pasientskadeloven regulerer etter loven de fleste pasientskader voldt av institusjoner og helsepersonell, og fremstår som en god ordning for de som oppfyller vilkårene. Statistikken til Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) viser at av 4.465 saker som ble behandlet i 2012, fikk 3.102 avslag og 1.363 medhold, som gir en medholdsandel på 31%.⁶³ Mottatte saker var 5.124, 659 saker fra 2012 er enda ikke ferdigbehandlet.

Gjennomsnittlig behandlingstid, fra NPE mottar et erstatningskrav til det blir fattet et ansvarsvedtak, er ni måneder, og ytterligere elleve måneder før riktig erstatningsbeløp er fastsatt.⁶⁴ Sivilombudsmannen har i to saker⁶⁵ gitt uttrykk for at «saksbehandlingstiden i NPE var uakseptabel lang.» I saken fra 21. mars 2013 hadde

---

⁵⁹ Lov 15.juni.2001 nr. 53 Lov om erstatning ved pasientskader mv.

⁶⁰ Skadebegrepet skal tolkes som i erstatningsretten, jf. Ot.prp. nr. 31 (1998-1999) s. 55.

⁶¹ Justiskomiteen uttaler at man «... legger til grunn de alminnelige rettslige prinsipper om årsakssammenheng...».

⁶² Rt. 2000 s. 388.

⁶³ <<http://www.npe.no/no/Om-pasientskader/Statistikk/>>

⁶⁴ Statistikk fra NPE tilsendt fra Sølvi Flåte, seniorrådgiver den 4. desember 2013.

⁶⁵ sak 2012/2672 og sak 2007/2381.

Pasientskadenemnda brukt mer enn tre og et halvt år på å behandle klagen fra A over Norsk pasientskadeerstatnings avslag på hennes erstatningskrav etter medisinsk behandling.⁶⁶ Det fremgår av svar fra NPE vedrørende den andre saken at det i midten av januar 2008 var 5.673 uavsluttede saker til behandling.

Av innklagede saker er det ca. 70% som får avslag, behandlingstiden er etter statistikk og utredelser av sivilombudsmannen «uakseptabel lang», og det kan settes spørsmålstegn ved hvor godt denne ordningen fungerer for den skadelidte.

11.1.2 Yrkesskadeerstatning

Etter Yrkesskedeforsikringsloven⁶⁷ er arbeidsgivere pliktet til å tegne yrkesskedeforsikring som skal gi full erstatning til den skadelidte, uten hensyn til om noen er skyld i skaden, jf. § 3 første ledd. Forsikringen skal «dekke skader og sykdommer som arbeidstakere påføres i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden.», jf. § 10. Skaden må være forårsaket av en arbeidsulykke, være likestilt med yrkesskade etter folketrygdloven § 13-4 eller skyldes påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosesser, jf. § 11. Utmålingen skjer i hovedsak etter forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskedeforsikring⁶⁸, jf. § 1-1.

Statistikk på behandlingstid og medholdsandel er ifølge NAV umulig å svare på. I 2012 mottok NAV 68.468 skademeldinger. I 65.539 saker ble det fattet vedtak, 2.929 saker var ikke behandlet.⁶⁹

Etter en vurdering av de alternativer en skadelidt har for å inndrive sitt krav kan vi se at det for de to første gruppene, pasientskade og yrkesskade, er begrensede, men gode dekningsmuligheter dersom man oppfyller vilkårene. På den annen side er behandlingstiden lang og medholdsandelen lav for pasientskader, og ved begge ordninger foreligger et høyt antall ubehandlede saker som kan tyde på generelt lang behandlingstid.

---

⁶⁶ <<https://www.sivilombudsmannen.no/pasientskadeerstatning/lang-saksbehandlingstid-i-pasientskadenemnda-article2684-273.html>>

⁶⁷ Lov 16.juni.1989 nr. 65 Lov om yrkesskedeforsikring.

⁶⁸ F21.12.1990 nr 1027.

⁶⁹ Se tabell i vedlegg.

Jeg vil videre se på hvilke muligheter en skadelidt har for å finansiere sitt søksmål og dermed bli belastet mindre økonomisk, som for enkelte skadelidte kan innebære redusert risiko.

11.2 Finansiering av søksmål

11.2.1 Fri rettshjelp

Etter lov om fri rettshjelp (13. juni 1980 nr. 35) er formålet å yte hjelp til dem som ikke selv har økonomisk evne til å betale for juridisk bistand, jf. § 1. Skadelidte kan på visse vilkår få dekket rettshjelp.

På bakgrunn av en økonomisk vurdering er det åpnet for fri rettshjelp «for den skadede eller etterlatte i sak om erstatning for personskade eller tap av forsørger.», jf. § 11.

Personer som søker fri rettshjelp etter personskade må etter bestemmelsen ligge under inntektsgrensen for fri rettshjelp, kr 246.000,- for enslige og kr 369.000,- for ektefeller og andre som lever sammen med felles økonomi, jf. rettshjelpforskriften § 1-1. Formuesgrensen for fri rettshjelp er kr 100.000,-. Etter § 1-2 blir formuen vurdert samlet dersom ektefeller og andre lever sammen med felles økonomi.⁷⁰ Når husholdningenes netto formue blir tatt i betraktning, er det 16,8% av husholdningene i Norge som tilfredsstillere rettshjelplovens økonomiske vilkår.⁷¹

I tillegg må det betales egenandel på 25%, jf. § 9 første ledd og rettshjelpforskriften § 2-2, hvis man ikke har bruttoinntekt under 100.000 pr. år, jf. §2-2. Det skal betales én egenandel per. sak og per. rettshjelpbevilling, jf. Ot.prp. nr. 24 (2004-2005) s. 5-6.

Retten til fri rettshjelp er for en begrenset gruppe mennesker, men berører også de med aller dårligst økonomi. Slik sett er det en god ordning. På den annen side ser vi at

---

⁷⁰ Ot.prp. nr. 91 pkt. 8.2 og Innst.O. nr. 43 pkt. 8.2.

⁷¹ St.meld. nr. 25 (1999-2000)

finansieringsløsningen har relativt strenge vilkår for å få dekket rettshjelpen. Videre at 25 % av utgiftene faller utenom og må dekkes som egenandel. I visse tilfeller kan det utgjøre en økonomisk belastning for de under inntektsgrensen.

Fri rettshjelp dekker ikke alle utgifter, og når man ikke vet utfallet av saken eller hvor lenge det vil ta før saken blir avgjort, kan dette være en risiko visse skadelidte ikke vil ta i frykt for å tape penger.

11.2.2 «No cure no pay» avtaler

En advokat kan avtale med sin klient at salæret skal baseres på «no cure no pay,» det vil si at advokaten ikke skal ha betalt dersom oppdraget ikke fører frem og bare skal ha betaling for oppdrag som fører til et positivt resultat for klienten, en såkalt «conditional fee,» eller betinget salær. Det er viktig å bemerke at «conditional fee» skiller seg fra en «contingency fee» på den måten at det ved førstnevnte er «vesentlig mer begrenset hva som kan kreves i salær når saken vinnes, og at salæret ikke utgjør en prosentvis andel av den erstatning som tilkjennes.»⁷²

En slik ordning er i prinsippet en god måte å finansiere advokatutgiftene på der klienten ikke har økonomiske midler for å føre sin sak. En slik avtale vil også være et supplement til de som ikke får dekket utgiftene gjennom fri rettshjelp. Flere personer vil mest sannsynlig få tilgang til advokathjelp og dermed bidra til økt rettssikkerhet. Videre kan en slik avtale virke som en ekstra pådriver for advokaten for å få et gunstig resultat for klienten.

På den annen side vil en «no cure no pay» avtale føre til at advokaten får en større personlig økonomisk interesse i saken, og dette kan svekke hans objektivitet og uavhengighet. Videre kan slike avtaler føre til at advokaten ikke vil påta seg saker hvor utfallet er høyst usikkert. Dette kan videre resultere i at saker som er viktige for klienten, men der risikoen er stor, ikke bringes inn for domstolene. Dersom slike avtaler blir utbredt er det også fare for at utviklingen av den statlige ordningen om fri rettshjelp stagnerer, når det private allikevel kan tilby gode løsninger. Til slutt passer

---

⁷² NOU 2001: 32. Rett på sak. Lov om tvisteløsning (tvisteloven). s. 537-539.

«no cure no pay» avtaler best ved tvister av økonomisk karakter hvilket betyr at klienter som ønsker avgjort andre typer saker ikke har de samme mulighetene for «no cure no pay» avtaler og blir derfor forfordelt.

Argumentene trekker her i begge retninger og det er vanskelig å bedømme om slike avtaler er gunstig eller ikke. For en skadelidt ved krav om skadeserstatning med økonomisk tap, jf. skl. § 3-1, passer ordningen godt og kan gi gode fordeler til en skadelidt med begrensede økonomiske midler. Risikoen for tap foreligger på den annen side uansett så lenge man er part i saken og ikke har mulighet til å overdra kravet til en annen, i et slikt perspektiv er det ufordelaktig.

I en utredning om «no cure no pay» avtaler støttes dette synet, og det uttales i NOU 2001:32, side 537-539 at «rent generelt er slike ordninger ingen fullt tilfredsstillende måte å finansiere søksmål på.»

Burde det da finnes et siste alternativ, frivillig overdragelse av kravet?

Norge, Sverige, Danmark og Finland har alle lovregulert begrensningen om overdragelse av skadeerstatningskrav. Hva med utviklingen i resten av Europa? Dersom flertallet av landene i Europa har åpnet for overdragelse av skadeerstatningskrav, vil det være naturlig for Norge å harmonisere sine regler i overenstemmelse med disse?

I det følgende vil jeg se på arbeidet med utviklingen av den europeiske privatretten, deretter hva som er gjeldende rettsoppfatning av overdragelse av skadeerstatningskrav i Europa. Videre vil jeg undersøke hvilke forventninger det settes til harmonisering av den norske nasjonale retten sammenlignet med rettstilstanden i de europeiske landene.

12. Utviklingen av en europeisk privatrett

EUs arbeid med den alminnelige formuerett er fremdeles under utvikling, enda uten konkrete resultater på lovgivningssiden. Allikevel har debatten om kodifisering av den europeiske formueretten, en felles europeisk sivillovbok tiltatt etter Parlamentets

resolusjon om harmonisering av privatretten fra 1989.⁷³

«European Centre of Tort and Insurance Law» (ECTIL)⁷⁴ og «European Group on Tort Law» (EGTL/«Tilburg Group»), har som formål å utvikle prinsipper for en fremtidig harmonisering av europeisk erstatningsrett. Gruppen har utviklet felleseuropeiske prinsipper, som resulterte i «Principles of European Contract Law» (PECL), og senere «Principles of European Tort Law» (PETL).⁷⁵

På erstatningsrettens område i Norge må det antas at et slikt arbeid vil kunne få betydelig rettskildeverdi, «Principles of European Contract Law» (PECL)⁷⁶ er i dag på kontraktsrettens område.

12.1.1 Homogenitetsmålsettingen

Målsettingen om like regler i alle medlemsstater står klart nok sterkest på de områder som direkte berøres av EF-traktaten eller EØS-avtalens hoveddel, der formålet med avtalen er å fremme «like konkurransevilkår og overholdelse av de samme regler, med sikte på å opprette et ensartet Europeisk Økonomisk Samarbeidsområde».⁷⁷

Store deler av erstatningsretten faller utenfor EØS-avtalen. Ut ifra et folkerettslig synspunkt er det i hovedsak medlemslandene selv som fastsetter hvilke regler som skal gjelde på erstatningsrettens område nasjonalt. Allikevel ser vi at Høyesterett har valgt å vektlegge andre lands løsninger selv om det ikke foreligger noe plikt til lovharmonisering, spesielt dersom annen lands praksis er forholdsvis ensartet.

Hvis løsningene derimot er inkonsistente, vil utenlandsk rettspraksis vanligvis ikke bli tillagt noen betydning ut over den argumentasjonsverdi som den enkelte avgjørelse har. Høyesterett uttalte i Rt. 1994 s. 1584, der det var spørsmål om markedsføringslovens bestemmelser var overtrådt:

«Siden det dreier seg om spørsmål som har meldt seg og kan melde seg på noenlunde samme måte i mange land, er det i og for seg klart at

---

⁷³ Are Stenvik. «Erstatningsrettens internasjonalisering». TFE 2005-1.

⁷⁴ Se <<http://www.ectil.org/>>

⁷⁵ Principles of European Tort Law, Text and Commentary. SpringerWienNewYork. 2009.

⁷⁶ Hagstrøm, s. 62–66.

⁷⁷ Lov 27. nov. 1992 nr. 109. EØS-loven.

rettsavgjørelser fra andre land hvor rettsgrunnlaget er tilnærmet det samme som i Norge, har atskillig interesse. Imidlertid vil det fremgå at de foreliggende avgjørelser fra andre land ikke avtegner noen ensartethet i vurderingene. Når dette er situasjonen, kan avgjørelsene etter min mening ikke tillegges betydning ut over den argumentasjonsverdi som ligger i avgjørelsesgrunnene.»

Høyesterett uttaler dermed at dersom rettsgrunnlaget er i hovedsak det samme, samtidig som europeisk praksis er tilnærmet enhetlig, vil retten gi harmoneringshensynet betydelig vekt.

Domstoler vil i stadig økende grad se hen til rettsutviklingen i andre land der det kan stilles spørsmålstegn ved lover og regler som tradisjonelt blir lagt til grunn, men som kanskje ikke lenger bør opprettholdes når vi tar samfunns- og rettsutviklingen i betraktning.

Spørsmålet blir i det følgende hva som er gjeldende rett om overdragelse av skadeerstatningskrav i Europa, om det foreligger ensartethet om rettsoppfatningen og om Norge bør harmonisere sine regler deretter.

13. Gjeldende rett om overdragelse av skadeserstatningskrav i Europa

13.1 Fransk rett

Etter Fransk lov, Code Civil art. 1689 flg., er hovedregelen at alle krav kan overdras, med unntak av tap av underholdsbidrag (*créance alimentaire*), krav til bestemte sosiale ytelser⁷⁸ eller dersom et krav er av strengt personlig karakter (*Les obligations à caractère personnel*), jf. Code civil art. 1142.

---

⁷⁸ Terré/Simler/Lequette, *Droit civil. Les obligations*, no. 1278 s. 1217

13.2 Belgisk rett

Det generelle prinsippet er at alle krav kan overdras, med mindre det finnes lovbestemte begrensninger i adgangen til eierskifte eller kravet er av strengt personlig karakter.⁷⁹

13.3 Spansk rett

Det generelle prinsippet vedrørende « cesión de créditos » i CC. art. 1112, er ikke klart. Den slår fast at «all rett som er ervervet i kraft av en forpliktelse kan overdras i henhold til de juridiske normer, med mindre noe annet er fastsatt». Tre grunnlag for begrensninger ved overdragelse av krav er utledet fra denne bestemmelsen: (1) lovforbud, (2) Pactum de non cedendo⁸⁰, og (3) der kravets natur innebærer en overdragelsesbegrensning.⁸¹ Skadeerstatningskrav faller utenfor disse alternativene. I spansk rett tilhører de «patrimonio» for skadelidte. Overføring av slike krav er bare omstridt ved erstatning for ikke-økonomisk skade eller de krav som er «personalísima,» strengt personlige. Med dette siste bidraget er det fremdeles vanskelig å finne frem til den gjeldende rettstilstand. Lov om Solidaritet med ofrene for terrorisme,⁸² uttaler klart at den skadelidtes krav for ikke-økonomisk skade mot skadevolder kan bli overdratt til staten.

13.4 Italiensk rett

Etter italiensk rett, CC art. 1260(1), kan alle krav overdras. Unntaket ligger i krav av strengt personlig karakter eller hvor en overdragelse er imot et lovbestemt forbud. Skadeerstatningskrav ligger ikke under noen av disse unntakene, jf. rettspraksis⁸³. Selv om saken handlet om kontraktsrett uttales det at forslaget som anerkjennes i dommen har generell gyldighet.

---

⁷⁹ Henri de Page. *Traité élémentaire de droit civil belge III*, no. 382 s. 368.

⁸⁰ Pactum de non cedendo er en kontrakt mellom partene om å ikke overdra kravet, oftest initiert av debitor med en spesiell interesse i kravet.

⁸¹ Fernando Pantaleón Prieto, *Cesión de créditos*, ADC. 1988, s. 1031, 1096.

⁸² Ley 32/1999, de solidaridad con las víctimas del terrorismo, 8. oktober 1999 art. 8.

⁸³ Cass. 21 April 1986, no. 2812, Giust.civ.Mass. 1986, fasc 4.

13.5 Ungarsk, Polsk, Slovensk, Rumensk og Bulgarsk rett

Det følger av Ungarsk lov, CC § 328(1),⁸⁴ at «[a]n obligee shall be entitled to transfer his claim to another person by contract (assignment).» Krav som er strengt personlige, kan etter § 328 (2) ikke overdras.⁸⁵

Etter polsk lov, jf. CC art. 445 § 3 og art. 448, 2. punkt., kan krav om erstatning for ikke-økonomisk tap for krenkelse av personlige rettigheter bare overføres til arvinger dersom den skadelidte før sin bortgang hadde gitt stevning for kravet eller at skadevolder skriftlig erkjenner kravet. Det samme følger av slovensk lov, jf. LOA art. 184. 2. ledd.

Etter rumensk lov er overdragelse av skadeserstatningskrav ikke lovregulert. Et lovutkast foreslår allikevel at slike krav bare kan overdras så lenge de er godkjent av skadevolder eller det foreligger rettskraftig dom. Overdragelse ved arv vil følge samme vilkår som den polske loven, jf. art. 445 og 448.⁸⁶

Etter Bulgarsk lov, jf. LOA art. 99 (1), kan ikke krav overdras dersom det er i strid med loven, kontrakt, eller ligger i kravets natur. Det følger av juridisk teori at erstatningskrav for ikke-økonomisk tap vil ligge under den siste kategorien.⁸⁷

13.6 Tysk og Østerisk rett

I skadeerstatningsreformen er det ingen begrensninger for overdragelse av skadeerstatningskrav, jf. Bürgerliches Gesetzbuch section 398. «[a] claim may be transferred by the obligee to another person by contract with that person (assignment). When the contract is entered into, the new obligee steps into the shoes of the previous obligee.»

I Østerrike er hovedregelen den samme, skadeserstatningskrav kan overdras, jf. CC § 1393.

---

⁸⁴ Recodification of the Hungarian Civil Law. Péter Gárdos. s. 702-722 hentet fra <http://www.gfmt.hu/cikkek/recodification-of-the-hungarian-civil-law.php?oldalszam=10>

⁸⁵ Se BH 1998/379 og BH 2000/197 om ordlyden «strengt personlig».

⁸⁶ Proiectul Noului Cod civil, 223: art. 1131(3) og (4).

⁸⁷ Kalaydjiev, *Obligazione pravo*, Obshta chast, Aibu. s. 433.

Det eneste unntaket for overdragelse finner vi ved krav som er strengt personlige, jf. CC § 1393. Dette er tap av underholdsbidrag og oppreisningskrav, jf. CC § 1327. Allikevel har rettspraksis etablert en rettsstilstand der også slike krav kan overføres.⁸⁸ Uavhengig av ordlyden i CC § 1325, har rettspraksis også avgjort at oppreisningskrav kan arves uten at det settes som vilkår at stevning er blitt gitt til domstolen.⁸⁹

13.7 Gresk rett

Etter gresk lov kan krav om oppreisning ikke overdras, jf. CC art. 932.

13.8 Portugisisk rett

Skadeerstatningskrav kan overdras etter portugisisk rett, så lenge de ikke er i strid med loven, kontrakt eller av sterkt personlig art, for eksempel oppreisningskrav⁹⁰, jf. CC art. 2008.

13.9 Nederlandsk og Estlandsk rett

Etter nederlandsk lov, jf. CC art. 3:83, kan alle krav overdras så lenge det ikke er i strid med loven. «Ownership rights, limited property rights and debt-claims are transferable, unless their nature or the law opposes to this.» Krav for ikke-økonomisk skade kan ikke overdras med mindre kravet er anerkjent ved avtale eller følger av rettskraftig dom. Det gjelder ved anerkjennelsen at arvingene er blitt gjort kjent med avdødes vilje om å gå til søksmål for kravet, jf. CC art. 6:106(2).⁹¹

Disse reglene sammenfaller med gjeldende rett i Estland, jf. LOA §§ 164(1), 166(1).

---

⁸⁸ OGH 15. mars 1989, SZ 62/44, OGH 25 november 1992.

⁸⁹ OGH 30. september 1996, SZ 69/217.

⁹⁰ Jorge L. Areias Ribeiro de Faria, *Estudos de Direito das Obrigações. E discursos académicos*. U. Porto. s. 512.

⁹¹ Henrikus Joseph Snijders. *Goederenrech*. Kluwer. 2007. s. 278.

13.2 Sammenligning av europeisk skadeerstatningsrett – dominerende gjeldende rett om overdragelse av skadeerstatningskrav

Slik vi kan se etter gjennomgangen av gjeldende rett på skadeserstatningsrettens område i store deler av Europa, er det flere fellestrekk. Begrensningen i overdragelse av skadeerstatningskrav finner vi først og fremst i Norden, der Norge, Danmark, Sverige og Finland har noenlunde ensartete reguleringer om overdragelse av skadeerstatningskrav. Hovedregelen i de nordiske landene er at et skadeerstatningskrav og krav om erstatning for ikke-økonomisk skade ikke kan overdras så lenge kravet, og dets størrelse, jf. dansk rett, ikke er godkjent eller rettskraftig avgjort.

Gjeldende rett i resten av de europeiske landene er helt annen. Her ser vi at Tyskland og Østerrike har åpnet opp for overdragelse ved lov. I resten av landene er det i hovedsak overdragelsesbegrensninger ved direkte strid med lov eller der kravet er av strengt personlig art. Under den siste begrensningen er det ensartethet rundt forståelsen av ordlyden, det gjelder krav som etter sin natur ikke bør overføres, slik som krav om oppreisning eller menerstatning.

Da oppgaven har skadeerstatningskrav med økonomisk tap som fokus, faller dermed erstatningskrav for ikke-økonomisk tap noe på siden, og gjennomgangen viser at det kun er de nordiske landene som har lovsbegrensninger for overdragelse av skadeerstatningskrav med økonomisk tap.

Hvilke utslag har majoriteten av den europeiske rettsoppfatningen gitt i praksis? I det følgende vil jeg se på utviklingen av The Principles of European Tort Law og hvilke konkrete resultater det har gitt.

14. The principles of European Tort Law (PETL)

Det følger av Principles of European Tort Law, book VI. Non-contractual liability arising out of damage cause to another, art. 6:106: Assignment of right to reparation, at «The person suffering the damage may assign a right to reparation, including a right to reparation for non-economic loss.»

Ikke-kontraktuelle rettigheter til erstatning kan overdras fritt. Dette betyr også at kravet kan overføres til arvingene. Det ligger heller ingen begrensninger for overdragelse av oppreisningskrav, eller andre krav med ikke-økonomisk tap.

Det europeiske prinsippet gir den skadelidte fri råderett over alle typer skadeerstatningskrav. Dette samsvarer godt med majoriteten av lovreguleringer i Europa når det gjelder skadeerstatningskrav med økonomisk tap. Når det gjelder oppreisning- og menerstatningskrav er saken en annen. Ved gjennomgangen av europeisk rett er slike krav som hovedregel strengt personlige og ikke overførbare. At løsningen i PETL er en annen er derfor overraskende.

Når en gjennomgang av gjeldende europeisk rett viser en slik ensartethet, kan man konkludere med, jf. Høyesteretts uttalelser i Rt. 1994 s. 1584, at dersom en sak om overdragelse av skadeerstatningskrav blir bragt for de norske domstolene vil andre lands praksis og løsninger være av atskillig interesse der rettsgrunnlaget er noenlunde det samme, eller der det stilles spørsmålsteget ved lover og regler som tradisjonelt blir lagt til grunn, men som kanskje ikke lenger bør opprettholdes når vi tar samfunns- og rettsutviklingen i betraktning. Problemet er i dag at slike saker ikke enda har blitt bragt inn for domstolene. Inntil dette skjer er det derfor lite den dømmende makt kan gjøre.

Slik vi ser etter gjeldende rett, foreligger det få grunner til å opprettholde en overdragelsesbegrensning for skadeerstatningskrav, jf. skl. § 3-10. En revisjon der man åpner for en slik overdragelse kan på den annen side ikke bare begrunnes med at hensynet bak bestemmelsen er fraværende, en endring må også ha gode grunner for seg før man kan vurdere en revisjon. Dersom norsk lov åpner for overdragelse av skadeerstatningskrav kan dette med tiden utvikle seg til et åpent marked. Det er derfor

naturlig å vurdere fordelene og ulempene ved et slikt marked ut ifra en samfunnsøkonomisk synsvinkel.

15. Overdragelse av krav i et samfunnsøkonomisk perspektiv

Begrunnelsen for overdragelse av alminnelige pengekrav er at i cesjonssituasjoner vil det ofte være at en institusjon ikke selv er i stand til å håndtere misligholdte fordringer på en tilfredsstillende måte. En overdragelse vil da gi institusjonen mulighet til å sikre verdier som ellers ville ha gått tapt.⁹²

Når vi ser at skadelidte ikke har den samme muligheten må man spørre om en slik overdragelsesmulighet vil være hensiktsmessig for de involverte parter og også hensiktsmessig i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Jeg vil se nærmere på om et system med fri overdragelse av skadeerstatningskrav kan være hensiktsmessig i begge disse henseender, og vil bruke et samfunnsøkonomisk begrep kalt Pareto effektivitet for å vurdere hvilke fordeler og ulemper et slikt system vil føre med seg.

15.1 Salg av skadeerstatningskrav i et åpent marked

“[I]f an exchange between two parties is voluntary, it will not take place unless both believe they will benefit from it. Most economic fallacies derive from the neglect of this simple insight, from the tendency to assume that there is a fixed pie, that one party can gain only at the expense of another.”⁹³

Milton Friedman argumenterer i sitatet ovenfor for at en frivillig utveksling mellom individer bare skjer hvis begge tror de kan tjene på det. I forhold til situasjonen der skadelidte ønsker å overdra sitt krav, vil en slik avtale ikke bli inngått hvis ikke både

---

⁹² NOU1999: 31. Oppkjøp og inndrivning av fordringer m.v.

⁹³ Milton Friedman & Rose D. Friedman, *Free to choose: A personal statement*. Mariner Books. 1980. s. 13.

skadelidte og erverver tror det er hensiktsmessig. En slik påstand bringer oss videre over til hva det vil si at et marked er effektivt for alle parter, Pareto effektivitet.

15.1.2 Pareto effektivitet

15.1.3 Definisjon

Hovedmålet med ethvert markedssystemet er å lage Pareto effektivitet. Begrepet kan på forenklet måte forklares ved at i et marked vil Pareto effektivitet eksistere der ressurser anvendes eller distribueres så effektivt at man ikke kan forbedre situasjonen for noen uten at andre får det verre.⁹⁴

Christopher J. Ellis, professor i økonomi ved universitetet i Oregon, konkluderer i «*The Fundamental Theorem of Welfare Economics*»⁹⁵, gjennom analyse og økonomiske formler at «[p]areto efficiency is achieved on a competitive market via the coordinating role played by market prices.» Dersom et åpent marked er styrt av gjeldende markedspriser, vil markedet være pareto effektivt.

Spørsmålet blir om Pareto effektivitet foreligger i en situasjon der et skadeserstatningskrav blir fritt overdratt, det vil si at både skadelidte, skadevolder og erverver av kravet får det bedre uten at noen av partene får det verre.

15.2 Hvordan vil et marked med salg av skadeerstatningskrav være Pareto effektivt?

15.2.1 Skadelidte/selger av kravet

Forutsetningen for skadelidte er at han verdsetter penger i dag høyere enn penger i morgen, og at nåverdien⁹⁶ av kravet er tilstrekkelig høy. Forutsetter man det, vil det

---

⁹⁴ Lipsey & Chrystal. *Economics*. Oxford University Press. 1997. s. 275-76.

⁹⁵ Ellis, Christopher J. «*The Fundamental Theorem of Welfare Economics*», 2003.

⁹⁶ Nåverdi er enkelt forklart dagens verdi av fremtidige kontantstrømmer. Nåverdien må være positiv for at en investering skal være lønnsom. Johannes Idsø. (9. januar 2012). Nåverdi. I Store norske leksikon. Hentet 9. desember 2013 fra <http://snl.no/n%C3%A5verdi>.

være bedre for skadelidte å få garantert kompensasjon med en gang, i stedet for å kanskje få det i fremtiden.

En annen mulig fordel for skadelidte ser vi dersom han får tilgang til risikovurderingen til erverver. I denne vurderingen ligger som nevnt kalkuleringen av hvor stor sjanse det er for å vinne frem, konsekvensene dersom man ikke gjør det og tidsverdien av penger. Spesielt vurderingen om sjansen for å vinne frem vil være til fordel for skadelidte siden han får denne informasjonen uten å måtte gi opp noe for det. Dersom det foreligger flere interessenter til å erverve kravet, vil skadelidte få et nyansert bilde av sin sak. Han vil også kunne velge å selge kravet til den som tilbyr høyest pris.

15.2.2 Erverver av kravet

Motivet til erverver av kravet er å tjene penger. For det vil han kreve en risikopremie for å kjøpe kravet, det vil si det han tar seg betalt for å overta risikoen. Forutsetningen er her at han betaler mindre enn det han kan oppnå. Risikopremien er en funksjon av risikoen. Risikoen i dette tilfellet er en vurdering av hvor sannsynlig det er å vinne frem med kravet, og til en viss grad konsekvensene av ikke å vinne frem, samt tidsverdien av penger (100 kroner i dag er verdt mer enn 100 kroner om et år). Betaler erverver mindre enn det han kan oppnå, vil han få en sjanse til å tjene penger og han blir satt i en bedre stilling.

Man kan hevde at det ikke har vært noen bedring for erverver og skadelidte, men at de kun har byttet plass. Men som sitatet av Milton Friedman ovenfor viser, ville ikke transaksjonen bli gjennomført dersom ikke begge parter tror at det er til deres fordel å gjennomføre den. På et mer teoretisk plan, kan man argumentere for at det har vært en positiv utvikling siden erverver og skadelidte sannsynligvis har ulik risikoprofil. Erverver er trolig en økonomisk sterk person/selskap som kan ha mange lignende erstatningskrav. Denne risikofordelingen tillater erverver å leve med å tape et erstatningskrav, mens det for skadelidte vil være økonomisk belastende dersom han ikke vinner saken.

Erverver kan i tillegg ha andre krav som kan kompensere hvis han ikke vinner en enkelt sak, gitt at han har gjort sine sannsynlighetsberegninger rett. Dette gjør at erverver ikke trenger en like høy risikopremie, hvilket resulterer i et lavere avkastningskrav (generelt kan man si at det må være en sammenheng mellom avkastning og risikotaking) for erverver. Dermed blir også nåverdien av erstatningskravet høyere for erverver og det er derfor, ut fra en økonomisk synsvinkel bedre hvis han som verdsetter kravet høyest også eier det.

15.2.3 Skadevolder/forsikringsselskap

Man kan argumentere for at skadevolder blir dårligere stilt med en profesjonell erverver som har større sjanse til å vinne erstatningskravet, og at skadevolder dermed blir dårligere stilt enn før overdragelsen av kravet. Forutsetningen er likevel at det er det faktiske saksforholdet som avgjør erstatningsansvaret.

Skadevolder vil også, etter nøye vurderinger fra advokatene, se at kravet er vurdert til en viss sum, han er dermed mer sikker på hvilke summer han har å forholde seg til. Dette kan føre til at skadevolder lettere vil inngå forlik istedenfor å dra ut saken og tømme saksøker for ressurser.

Skadevolders situasjon er i prinsippet ikke forandret, han har akkurat de samme mulighetene til å vinne frem i et søksmål hvor han bestrider kravet. Dersom kreditor samtykker til debitorskifte kan skadevolder også selge sin risiko videre. Med objektive parter på begge sider, er det større sannsynlighet for at irrasjonelle og subjektive følelser spiller inn, og man er mer rustet til å komme til en minnelig løsning. En eventuell forbedring i situasjon kan man også tenke seg der skadevolder har flere krav mot seg som er blitt overdratt til én erverver. I en slik situasjon kan det være en fordel for skadevolder å ha én part å forholde seg til.

Norske domstolars utmålingspraksis ved erstatning er objektiverte og upartiske, og slik sett står skadevolder i samme posisjon som før overdragelsen, han må uansett stå til ansvar for den skade han har voldt dersom han blir funnet ansvarlig.

Slik vi kan se kan det faktisk kan være fordeler for skadevolder ved en overdragelse,

hans stilling blir uansett ikke verre.

15.2.4 Samfunnsfordeler

Erverver vil etter risikovurderingen mest sannsynlig ta på seg legitime krav, og mengden av «spekulative» krav vil gå ned, noe som vil spare rettsapparatet for kostbar tid.

15.3 Overdragelse av krav i et markedsperspektiv

15.3.1 Overdragelsesbegrensningen - et monopol for skadevolder?

Hvis man ser på det i et markedsperspektiv vil man som selger selge en ting til høyest pris, og kjøper vil kjøpe til lavest pris. Som skadelidende er man selger med et krav som man vil ha mest mulig igjen for. Kjøper eller skadevolder vil på den annen side prøve å betale minst mulig.

Slik reglene om overdragelse er i dag kan man spørre om skadevolder blir satt i en stilling lignende et monopol, siden skadelidte ikke har noen andre å selge kravet til. Dette vil tilsvare en unaturlig markedssituasjon til selgers ulempe.

Skadevolder har muligheten til å nekte for ansvar, eller inngå avtale om forlik til redusert pris. Hvis risikoprofilen til skadelidte er dårlig, det vil si at han ikke har de økonomiske midler til å forfølge saken på egenhånd og dermed blir presset i en stilling der hans eneste valgmulighet er å inngå avtale om forlik, kan skadevolder slippe unna med et rettsforlik som gir saksøker under det han har krav på. Skaden skal som hovedregel dekkes fullt ut, men det blir ikke situasjonen her. Skadevolder har også flere fordeler, han har ikke fått noen skade, derfor begynner ikke hans utgifter å vokse før han må forsvare seg i et søksmål eller eventuelt blir ansvarlig.

At skadelidte kan overdra kravet kan på den annen side gjøre skadevolder mer innstilt på å betale mer i et forlik, risikoen blir her snudd til et mer balansert forhold der det er

mulig å sette forliket til de utgifter som skaden innebærer, uten at risikoen for rettssak blir større.

Skadevolder kan også se at kravet blir kjøpt etter grundige undersøkelser, dette gjør det tydeligere dersom han har et sterkt krav imot seg og kan derfor være mer tilbøyelig til å inngå forlik.

Slik situasjonen er i dag vil skadevolder ha en monopolstilling overfor skadelidte. Denne situasjonen kan avhjelpes med å åpne for overdragelse av krav slik at skadelidte får flere valgmuligheter. Et slikt system vil etter gjennomgangen av overdragelse av krav i et markedsperspektiv bedre stillingen til alle parter involvert, ingen får det verre.

16. Har vi i norsk rett eksempler som ligger nærme løsningen med overdragelse av skadeerstatningskrav?

16.1 Regresskrav fra forsikringsselskap

Dersom skadelidte har forsikring i et forsikringsselskap for tingsskade eller annen formueskade, er regressreglene parallelle til de skadelidte har mot skadevolder.

Det følger av skadeserstatningsloven § 4-2 nr. 1 at dersom det er på rene at en skaden kan kreves dekket av forsikring for tingsskade eller annen formueskade, skal han som hovedregel holde seg til forsikringsselskapet for dekning av tapet. Unntakene og dermed valgfriheten til å søke dekning hos skadevolder følger av 1. ledd a) og b), og gir mulighet for skadelidte å gå direkte på skadevolder dersom skaden er voldt ved a) «forsett eller grov uaktsomhet av den ansvarlige...» eller b) «i hans yrke, ervervsvirksomhet eller dermed likestilt virksomhet.»

Dersom man enten velger eller er bundet av loven til å gå mot forsikringsselskapet vil forsikringsselskapet etter skl. § 4-3, ha en regressrett for utbetalt erstatning mot skadevolder, «så langt skadelidte kunne ha krevd erstatning hos skadevolderen etter § 4-2.»

I de tilfeller skadelidte velger å gå på forsikringsselskapet for dekning av tapet, går selskapet inn i og overtar det kravet skadelidte hadde mot skadevolder jf. § 4-2 a og b. Dermed får selskapet rett til regress mot skadevolder etter , jf. § 4-3.

Et slikt regressoppgjør er veldig likt prinsippet om å lage et åpent marked for oppkjøp av erstatningskrav. De eneste forskjellene er at det ikke skjer et reelt salg eller overføring ved utbetalingen av forsikringsoppjøret for den skade som er voldt, men kravet har allikevel «byttet hender», og partsstillingen er blitt forandret lik i en situasjon der et erstatningskrav er blitt solgt.

At det faktisk kan skje en reell overdragelse ser vi i en kjennelse fra Hålogaland lagmannsrett⁹⁷, Høyesteretts kjæremålsutvalg forkastet anken.⁹⁸

Twisten gjaldt et forsikringsselskaps adgang til å gå til fullbyrdelsessøksmål mot skadevolder etter å ha fått tiltransportert erstatningskrav fra skadelidte (Statoil) i saken før skadeoppgjør var foretatt. Retten fant at transporten var reell og ikke i strid med skl. kap. 4.

Retten uttalte at forsikringsselskapers regressrett mot skadevolder er lovfestet, uten at lovfestingen «innebærer noen begrensning i adgangen til frivillig overdragelse av erstatningskravet fra skadelidte som primær kravshaver til forsikringsselskapet.»

De argumenter som ble nevnt for at overdragelsen var reell var at skadevolders stilling ikke ville bli svekket ved overdragelsen, hans ansvar var det samme enten kravet ble fremmet av skadelidte eller som et regresskrav fra forsikringsselskapet.

Dersom en skadelidt skulle selge sitt krav til en finansiell institusjon, f.eks. et forsikringsselskap, uten at skaden på forhånd var dekket av en forsikringsavtale ville ikke en overdragelse kunne skje uten samtykke av retten. Slik vi ser er situasjonen i saken nærmest identisk til en frivillig overdragelse, bortsett fra forsikringsavtalen som ligger til grunn for overdragelsen. At man istedenfor inngår en kjøpsavtale og legger

---

⁹⁷ LH-2005-40638 Hålogaland lagmannsrett – Kjennelse.

⁹⁸ HR-2005-1493-U.

det til grunn for overdragelsen ville situasjonen blitt nesten den samme, i hvert fall for partene involvert.

Retten uttaler videre at en overdragelse av kravet ikke medfører en forøket risiko for skadevolder å bli møtt med to krav, ett fra skadelidte og ett fra forsikringsselskapet. Og at «muligheten for at det reises uberettigede krav, eventuelt ved at skadelidte etter mottak av forsikringsoppgjør reiser krav mot skadevolder, eksisterer så langt lagmannsretten kan se uavhengig av slik overdragelse.»

At skadelidte vil velge å forfølge sitt uberettigede krav etter overdragelse er derfor ikke et holdbart argument mot en cesjon.

Avslutningsvis bemerkes det at adgangen for skadelidte å overdra sitt krav mot skadevolder til forsikringsselskapet har gode grunner for seg. For det første uttales det at et oppgjør kan ta lang tid. «Samtidig kan den skadelidte, (...) ha gode grunner til ikke å ville involvere seg i tvist med skadevolder. Uten en adgang til å overdra erstatningskravet til forsikringsselskapet (...) vil skadelidte kunne tvinges til å involvere seg i en prosess med skadevolder som skadelidte ikke ønsker, samtidig som den reelle økonomiske interesse i prosessen vil kunne ligge hos forsikringsselskapet.»⁹⁹

De samme grunner kan vi se ved salg av et skadeerstatningskrav. Skadelidte ønsker å bli ferdig med saken, og få kompensasjon raskt. Den økonomiske interessen vil også bli overført til erverver av kravet, og skadelidte vil unngå å gjennomgå en prosess med skadevolder som han ikke ønsker. Forskjellen er at erstatning søkes for personskade og ikke formueskade slik det var i HR-2005-1493-U. Resultatet er likevel det samme, det foreligger et økonomisk tap. Man kan også se på situasjon slik at det ved en skadeerstatningssak i tillegg til et økonomisk tap også er en personskade som jeg mener gjør saken mer alvorlig fordi et materielt tap alltid kan erstattes. Har man fått en alvorlig skade er det i mange tilfeller umulig å sette skadelidte tilbake i en situasjon som om skaden ikke hadde inntruffet. På denne bakgrunn kan det synes urimelig at man ved formues –eller tingskade har muligheten til å overdra kravet, men

---

⁹⁹ LH-2005-40638 Hålogaland lagmannsrett - Kjennelse

ikke i en situasjon der det foreligger personskade. I begge tilfeller foreligger det et økonomisk tap, og loven burde reflektere denne likheten.

17. De lege ferenda - bør skl. § 3-10 revideres og åpne for overdragelse av skadeserstatningskrav?

Argumentene for en overdragelsesbegrensning for skadeserstatningskrav med økonomisk tap er enten fraværende, de passer dårlig eller er utdaterte og lite i samsvar med dagens samfunn. Gjeldende rett gir i praksis ingen hensiktsmessige muligheter for skadelidte til å overdra kravet. Han blir stilt i en dårligere posisjon enn kreditor selv om han i tillegg har lidd personskade. De offentlige og private ordningene for inn drivelse av kravet er videre begrensede. Til slutt ser vi også at majoriteten av de europeiske landene har åpnet for fri overdragelse av skadeserstatningskrav i tillegg til at denne løsningen vil være samfunnsøkonomisk god for alle parter.

Slik ser vi at fri råderett over skadeserstatningskravet har gode grunner for seg. Samtidig foreligger det ingen rettspraksis som berører overdragelse av denne type krav direkte, dette kan forklare den beskjedne oppmerksomhet viet skl. § 3-10 1. punkt.

Forarbeidene til tvisteloven legger stor vekt på at domstolene ikke bare har som oppgave å løse konkrete retts tvister, men også avklare og utvikle rettsreglene i samspill med de lovgivende myndigheter.¹⁰⁰ Særlig gjelder dette for Høyesterett, der det i forarbeidene til tvisteloven er angitt å være Høyesteretts hovedoppgave.¹⁰¹

Dynamisk tolking av gjeldende lover er slik innarbeid i vår rettskultur. Men dersom en tvist aldri kommer så langt som til rettsapparatet kan ikke domstolene gjøre annet enn å la loven ligge uberørt. Før en tvist om overdragelse av skadeserstatningskrav blir bragt inn for domstolene ligger derfor ansvaret hos Stortinget. Det er grunn til å tro at en endring av loven ikke har blitt diskutert fordi det ikke har blitt stilt spørsmålstegn ved dens eksistens og hensiktsmessighet. Kanskje har tanken om salg

---

¹⁰⁰ Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) om lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven), s. 13–14, jf. s. 44–46 og s. 302–303, jf. NOU 2001: 32 Rett på sak, Bind A, s. 128–129.

¹⁰¹ Ot.prp. nr. 51 (2004–2005), s. 13–14, jf. s. 44–46.

av skadeserstatningskrav og utviklingen av et åpent marked vært fjern for den lovgivende instans. Grunnene kan være mange, men det blir allikevel en for enkel tilnærming å la loven stå slik den er uten nærmere granskning. Kun fordi situasjonen var slik en gang at overdragelse av slike krav måtte reguleres, er det nå snart 40 år siden siste lovrevisjon. Samfunnets utvikling og internasjonalisering bør reflektere den dynamiske utviklingen av våre lover. Når vi ser at resten av Europa i stor grad har åpnet for fri overdragelse av skadeserstatningskrav kan man spørre seg om ikke Norge også burde følge denne utviklingen. Jeg mener svaret er ja.

Litteraturliste

Bøker:

Bentham, Jeremy. *The Works of Jeremy Bentham, Letter XII.: Maintenance and Champerty (Vol. 3)*. 1843.

Blackstone, William. *Commentaries on the laws of England. A Facsimile of the First Edition of 1765- 1769*. 1979. The University of Chicago Press.

Engstrøm, Bjørn. *Skadeserstatningsloven med kommentarer*. 2010. Gyldendal Akademisk.

Faria, Jorge L. Areias Ribeiro de. *Estudos de Direito das Obrigações. E discursos acadêmicos*. 2009. Porto editorial.

Friedman, Milton Friedman & Rode D. *Free to choose: a personal statement*. 1990. Mariner Books.

Hagstrøm, Viggo. *Obligasjonsrett*. 2003. Universitetsforlaget.

Hov, Jo. *Rettergang I, Sivil- og straffeprosess*. 1992. Papinian.

Kalaydjiev. *Obligazionno pravo*. Aibu.

Lipsey & Chrystal. *Economics*. 1997. Oxford University Press.

Mæland, H. J. *Kort prosess. En innføring i den sivile rettergang etter Tvisteloven*. 2006. Justian AS.

Nygaard, Nils. *Skade og ansvar (6 utgåve)*. 2007. Universitetsforlaget.

Page, Henri de. *Traité élémentaire de droit civil belge: principes, doctrine, jurisprudence*. (2. utgave). 1964. E. Bruylant.

Prieto, Fernando Pantaleón. *Cesión de créditos*. 1988.

Snijders, Henrikus Joseph. *Goederenrech* (2. utgave). 2007. Kluwer.

Sunde, Jørn Øyrehagen. *Speculum legale - rettsspegelen*. 2005. Fagbokforlaget.

Terré/Simler/Lequette. *Droit civil. Les obligations (Vol. 10)*. 2009. Dalloz.

The European Group on Tort Law. *The Principles of European Tort Law. Text and Commentary*. 2009. SpringerWienNewYork.

Forarbeider:

Innst. O. nr. 43 (2004- 2005). Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp m.m.

NOU 1979: 32. Formuerettslig formuesregel.

NOU 1999: 31. Oppkjøp og inndrivning av fordringer m.v.

NOU 2001: 32. Rett på sak. Lov om tvisteløsning (tvisteloven).

Ot. prp. nr. 27 (1974-1975). Om lov om fordringshavernes dekningsrett.

Ot. prp. nr. 38 (1977-1978). Om lov om forelding av fordringer.

Ot. prp. nr. 4 (1972-1973). Om lov om endringer i erstatningslovgivningen m.m.

Ot.prp. nr. 31 (1998-1999). Om lov om erstatning for pasientskader.

Ot.prp. nr. 91 (2003-2004). Om lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp m.m. pkt. 8.2.

Ot.prp. nr. 51 (2004–2005). Om lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven).

St.meld. nr. 25 (1999-2000). Rettshjelpmeldingen.

Udkast til Lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden med Motiver utarbeidet av den ved kgl. Resolution af 14de. November 1885 nedsatte Kommision Kristiania 1896 (SKM II).

Domsregister:

Norske rettsavgjørelser:

Rt. 1913. s. 619

Rt. 1937. s. 263

Rt. 1957 s. 778.

Rt. 1962 s. 464

Rt. 1963 s. 893

Rt. 1992 s. 492

Rt. 1994. s. 1584

Rt. 1996 s. 1647

Rt. 1997 s. 920

Rt. 1999 s. 216

Rt. 2000 s. 388

HR-2005-1493-U. Høyesteretts kjæremålsutvalg

LB-2010-050046. Borgarting lagmannsrett- kjennelse

LH-2005-40638. Hålogaland lagmannsrett - kjennelse

Utenlandske rettsavgjørelser:

BH 1998/379.

BH 2000/197.

A.M. & J. Solari, Limited v. Fitzgerald, 150 So.2d 896 (La.App. 4th Cir., 1963).

British Cash and Parcel Conveyors vs. Lamson Store Service Co, 1908.

Brown v. Beauchamp, 21 Ky. 413, 5 T.B. Mon. 413, 1827 WL 1581 (1827).

Brown v. Bigne, 28 P. 11, 12 (Or. 1891).

Cass. 21 April 1986, no. 2812, Giust.civ.Mass. 1986, fasc 4.

Charrier v. Bell, 380 So.2d 155 (La.App. 1st Cir.1979).

Clement v. Sneed Brothers et al., 238 La. 614, 116 So.2d 269 (La.1959).

Dawsons of Pall Mall 1966. (1775).

Lampet's Case, 77 Eng. Rep. 994, 997 (1727).

Manning v. Sprague, 148 Mass. 18, 18 N.E. 673 (1888).

Marshall v. Bickel, 445 A.2d 606 (D.C. 1982).

Merchant's Protective Ass'n v. Jacobson, 127 P. 315, 317 (Idaho 1912).

NJA 1997. s. 81.

NJA 1993. s. 222.

OGH 15. mars 1989.

OGH 25 november 1992.

OGH 30. september 1996

2003-1665 (La.App. 3 Cir. 7/14/04). Champerty And Maintenance 6(5).

Saladini v. Righellis, 426 Mass. 231, 687 N.E.2d 1224 (1997).

Lover:

Norske lover:

Christian Femtis Norske Love av 15. april 1687.

Lov 14.august.1918 nr. 4 om rettergangsordningens ikrafttræden.

Lov 22. mai 1902 nr. 11 om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden.
(Straffelovens ikrafttredelseslov.)

Lov 17. februar 1939 om gjeldsbrev. (Gjeldsbrevlova.)

Lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvagner gjer. (Bilansvarslova.)

Lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning. (Skadeserstatningsloven)

Lov 25. mai 1973 nr. 26 om endringer i erstatningslovgivningen m.m.

Lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer. (Foreldelsesloven.)

Lov 16. juni.1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring. (Yrkesskadeforsikringsloven.)

Lov 27. november 1992 nr. 109 om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde. (EØS-loven.)

Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (Folketrygdloven.)

Lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader m.v. (Pasientskadeloven.)

Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister. (Tvisteloven.)

Utenlandske lover:

Bulgaria:

Code civil. <http://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/eur/lxwebul.htm#Civil%20Law>

Danmark:

Erstatningsansvarloven. Lovbekendtgørelse 20. september 2005 nr. 885
om erstatningsansvar.

Estland:

Code civil 18. november 1996. <http://www.legaltext.ee/text/en/X30085K3.htm>

Frankrike:

Code civil français. 16. mars 1804. article 1689 flg.

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCodeArticle.do?cidTexte=LEGITEXT000006070721&idArticle=LEGIARTI000006442486&dateTexte=&categorieLien=cid>

Hellas:

Greek Civil Code. Oversatt av Constantine Taliadoros ed. 1982. Global.

Italia:

Il codice civile Italiano art. 1260 (1) Cedibilità dei crediti.

<http://www.brocardi.it/codice-civile/libro-quarto/titolo-i/capo-v/art1260.html>

Nederland:

Burgerlijk Wetboek (BW).

<http://www.dutchcivillaw.com/legislation/dcctitle33044.htm>

Polen:

The Polish civil code. <http://www.ebrd.com/downloads/legal/core/poland.pdf>

Portugal:

Código civil Português. 1. juni 1967. Artigo 2008. Indisponibilidade e impenhorabilidade.

Romania:

Proiectul Noului Cod civil, 223: art. 1131(3) og (4).

Slovenia:

Codul Civil (1865). Capitolul II. Despre interdictie (abrogat)

<http://www.dscllex.ro/coduri/cciv1.htm>

Spania:

Codigo civil artículo 1112. Otros Artículos del Codigo Civil Citados en los fallos.

http://noticias.juridicas.com/base_datos/Privado/cc.14t1.html

Ley 32/1999. De solidaridad con las víctimas del terrorismo, 8. oktober 1999 art. 8.

Sverige:

Skadeståndslag SFS 1972:207.

Rättegångsbalken (SFS 1942:740)

Skuldebrevslagen. (SFS 1972:207).

Tyskland:

Bürgerliches Gesetzbuch. 18. august. 1869. (BGB) http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/

Ungarn:

Civil code for the Republic of Hungary. Act IV 1959. Chapter XXVII Assignment and Assumption of Debt. http://www.ecovis.hu/angol/civil_code.pdf

Østerike:

Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (ABGB). 1812. Gegenstände der cession

<http://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/eur/lxweoos.htm>

Forskrifter:

21. desember 1990 nr. 1027. Forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring.

Artikler:

Ames, J. B. «Inalienability of Choses in action.» *Harvard Law Review*, 1890. s. 337-339. Hentet 5. november 2013 fra <http://www.jstor.org/stable/1326125>

Ellis, Christopher J. «*The Fundamental Theorem of Welfare Economics*», 2003. Hentet 2. desember fra <http://pages.uoregon.edu/cjellis/441/441notes.pdf>

Lund, Thomas. «The Modern Mind of the Medieval Lawyer.» *64 Texas Law Review*, 1986. ss. 1274, 1267. Hentet 13. oktober 2013 fra <https://litigation-essentials.lexisnexis.com/webcd/app?action=DocumentDisplay&crawlid=1&doctype=cite&docid=64+Tex.+L.+Rev.+1267&srctype=smi&srcid=3B15&key=f6ae7fd23767da37a57723ac1a89921d>

Marcushamer, Isaac M. «Selling your torts: Creating a market for tort claims and liability.» 2005. Hentet 12. september 2013 fra <http://scholarlycommons.law.hofstra.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2368&context=hlr>

Radin, Max. «Maintenance by Champerty.» 24. *California Law Review* 48. 1936.

Rossi, Robert. L. Chapter 1. «Retainer Contracts. VII. Acquiring interest in the subject of retainer. § 1:28. Champerty and maintenance. Attorneys' Fees.» Juni 2013.

Stenvik, Are. «Erstatningsrettens internasjonalisering.» *Tidsskrift for erstatningsrett*. 2005.

http://abo.rettsdata.no/browse.aspx?grid=78341&terms_and=Erstatningsrettens%20internasjonalisering

Statistikk:

Statistikk om pasientskadesakene. 27. januar 2012. Hentet 1. desember, 2013 fra <http://www.npe.no/no/Om-pasientskader/Statistikk/>

Kilder fra internett:

Idsø, Johannes. 2012, 9. januar. Nåverdi. I Store norske leksikon. Hentet 9. desember 2013 fra <http://snl.no/n%C3%A5verdi>

Sivilombudsmannen:

sak 2012/2672. 21. mars 2013. Hentet 27. november 2013 fra

<https://www.sivilombudsmannen.no/pasientskadeerstatning/lang-saksbehandlingstid-i-pasientskadenemnda-article2684-273.html>

sak 2007/2381. 5. september 2008. Hentet 27. november 2013 fra

<https://www.sivilombudsmannen.no/uttalelser/saksbehandlingstid-og-saksbehandlingsrutiner-i-norsk-pasientskadeerstatning-article553-114.html>

Om «European Centre of Tort and Insurance Law». Hentet 15. november 2013 fra <http://www.ectil.org/>

Muntlige kilder og personlig korrespondanse:

Ellingsen, Jostein. Statistikkseksjonen. NAV. Mailkorrespondanse. 17. september 2013.

Eriksen, Johannes A. Fungerende lovrådgiver. Justis- og beredsskapsdepartementet. Lovavdelingen. Om bakgrunnen til skl. § 3-10. Telefonsamtale 13. november 2013.

Flåte, Sølvi. Seniorrådgiver. Om behandlingstid i Norsk Pasiensskadeerstatning. Mailkorrespondanse. 4. desember 2013.

Vedlegg:

Statistikk fra NAV

Ar	Antall Inngang	Antall produksjon	Antall vedtatte saker	
2009	72 850	77 699	75 007	
2010	68 077	71 149	68 282	
2011	71 214	71 395	68 870	
2012	68 468	67 531	65 539	
2013	44 370	44 967	43 670	
Antall skademeldinger som mottas er alle - dvs- summen av skademelding for skade og skademelding for sykdom.				
Når det gjelder hvor mange av disse som blir godkjent for utbetaling er dette umulig å svare på.				
En skademelding er kun en melding om en skade eller en sykdom som kanskje kan godkjennes som yrkesskade eller yrkessykdom.				
Det er altså ikke slik at disse «godkjennes for utbetaling». Det må søkes om ulike stønader. Feks. Uførepensjon				
Denne statistikken er publisert her: https://www.nav.no/Om+NAV/Tall+og+analyse/Jobb+og+helse/Uf%C3%B8repensjon/Yrkesskade				
Men legg merke til at dette dreier seg om personer og ikke saker som i tabellen over				
Inngang=Antall søknader				
Produksjon=Antall saker til behandling				
Vedtak=Antall som det er fattet vedtak i (også iberegnet avslag)				€

Statistikk fra NPE

Mottatte saker

Antall mottatte erstatningskrav per år.

 Skriv ut Del Publisert 23 aug. 2013 - Oppdatert 27 jan. 2012

År	2008	2009	2010	2011	2012	1. halvår 2013
Antall saker	3381	3938	4352	4334	5124	2676

Utbetalinger

Utbetalinger per år.

 Skriv ut Del Publisert 27 jan. 2012 - Oppdatert 23 aug. 2013

År	2008	2009	2010	2011	2012	1. halvår 2013
Beløp	693 192 180	757 905 620	818 370 340	846 647 620	706 108 239	448 919 409

Vedtak

Medhold/avslag per år.

 Skriv ut Del Publisert 27 jan. 2012 - Oppdatert 23 aug. 2013

Vedtak	2008	2009	2010	2011	2012	1. halvår 2013
Medhold	902	1 031	1 302	1 419	1 363	739
Avslag	1 648	2 254	2 719	2 856	3 102	1 742
Totalt	2 550	3 285	4 021	4 275	4 465	2 481
Medholdsandel	35 %	31 %	32 %	33 %	31 %	30 %